



**MORA
KOMMUN**



Årsredovisning 2020

Omslagsbild: Kyrkogatan, 6 maj.

Innehåll

INLEDNING

Kommunstyrelsens ordförande	4
Vart gick skattepengarna?	5

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

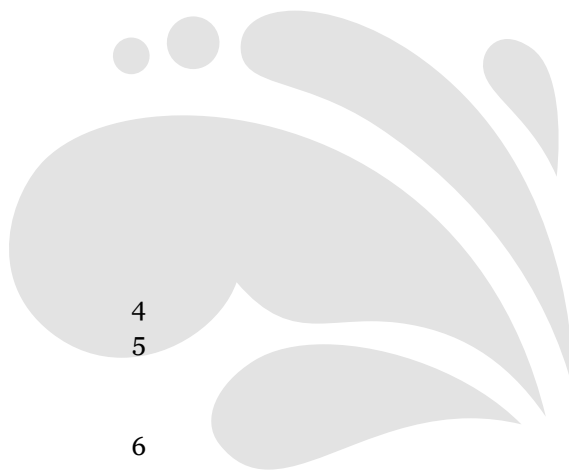
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	13
Händelser av väsentlig betydelse	18
Styrning och uppföljning	21
God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse	24
Förväntad utveckling	32
Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning	39
Balanskravsresultatet	45
Väsentliga personalförhållanden	46

EKONOMISK REDOVISNING

Resultaträkning	49
Kassaflödesanalys	50
Balansräkning	51
Noter	53
Finansiella Nyckeltal	64
Stiftelseförvaltning	65
Tillämpade redovisningsprinciper	66
Ord- och begreppsförklaring	69
Driftredovisning	70
Investeringsredovisning	77

BILAGOR

Revisionsberättelse	79
---------------------	----





Kommunstyrelsens ordförande

2020 blev verkligen ett oroligt år, och sedan pandemins utbrott har ingenting varit sig likt. Flera av kommunens verksamheter fick ställa om, och framför allt skolan och omsorgen drabbades hårt. Personalen har jobbat hårt och lyckats bedriva verksamheten med hjälp av flexibla och ansvarsfulla lösningar. Det är många som gjort ett fantastiskt arbete, vilket vi Morabor är mycket tacksamma för.

Även det privata näringslivet och föreningarna har påverkats i hög grad, och som en effekt ser vi att ungdomsarbetslösheten ökar. Detta kommer att följas upp kommande år. För att stimulera den lokala handeln blev årets julklapp ett presentkort på 300 kronor som enbart kunde användas hos de lokala företagen i Mora. Utöver presentkortet infördes även Morabudet, en transporttjänst som erbjöd fri hemkörning. Föreningarna har också påverkats, och ett viktigt beslut blev att dubblera det lokala aktivitetsstödet till barn- och ungdomsverksamheten.

Mora kommun fortsatte att växa, och under 2020 ökade befolkningen med 22 personer. Den främsta förklaringen till ökningen är inflyttningen. Mora kommun har haft en positiv befolkningsutveckling sedan 2014, och i slutet av december 2020 hade folkmängden ökat till 20 492 personer.

När vi summerar kommunens ekonomiska resultat så blev det betydligt bättre än vad som befarades i början av året. 28,2 miljoner, vilket blev 1,3 miljoner högre än budgeterat. Resultatet bygger till stor del på de bidrag och ersättningar som delades ut från den statliga nivån. I Mora sjönk antalet arbetade timmar, vilket sänkte skatteintäkterna i hög omfattning.

De stora projekten har rullat på, och den 4 mars invigdes Moras nya brandstation. Genomfart Mora gick in i nästa fas, och för att underlätta tillgängligheten till Mora centrum och gågatan påbörjades ombyggnationen av Moragatan. Utvecklingsplanerna för Stranden gick vidare med en utredning som visade att det med fördel går att samla en rad olika verksamheter som skola, idrottshall, kulturskola, kulturhus och kulturscen på området. Det här är en viktig investering för ett fortsatt växande Mora, och arbetet går vidare under 2021.



Hållbarhetsfrågorna har stort fokus, och det gäller i stort som smått. Det var väldigt glädjande att Mora ligger i topp i länet när det gäller att få ner matsvinnet i våra skolor. I den senaste mätningen låg Mora bäst till av dalakommunerna. Några andra fina utmärkelser under året var att UF-företagarna från Mora gymnasium tog hem både guld och silver i SM i Ung Företagsamhet. Mora kommun placerade sig på 31:a plats i undersökningen *Här är det bäst att leva* bland landets 290 kommuner, som genomförs av nyhetsmagasinet Fokus. Mora placerade sig på plats 77 av 290 i Svenskt Näringslivs mätning av kommunernas företagsklimat. Det innebär en klättring med 30 placeringar jämfört med förra året, vilket var mycket glädjande.

Det är många som har lagt ner stora arbetsinsatser under detta dramatiska och oroliga år. Jag vill tacka alla för fina insatser som bidragit till den fina verksamhet som kunnat bedrivas. Tack för ett fantastiskt bra jobb!

Anna Hed (C)
kommunstyrelsens ordförande

Vart gick skattepengarna?



Var kommer pengarna ifrån?

Kommunens verksamheter finansieras till största del genom skatteintäkter och olika statsbidrag, totalt 77 procent. Därefter kommer bidrag som står för 12 procent. En liten del, 3 procent, kommer från

avgifter och taxor som kommunen tar ut för till exempel barnomsorg och äldreomsorg.

100 kronor av kommunens intäkter fördelade sig så här:



Hur användes skattepengarna?

Intäkterna som beskrevs ovan fördelades mellan de verksamheter som kommunen ansvarar för. Störst andel, 72 procent, fördelas till vård, skola och

omsorg. Hur medlen användes visas nedan.

100 kronor som du betalade i skatt fördelades så här:





Översikt över verksamhetens utveckling

Inledning

Årsredovisningen innehåller en översiktlig och sammanfattande redogörelse för utvecklingen av kommunkoncernens och kommunens verksamheter och resultat. Uppföljningen i årsredovisningen utgår från kommunens styrmodell, kommunplan och strategisk plan. Nämnder och bolag lämnar underlag till kommunens övergripande årsredovisning som fastställs av kommunfullmäktige i maj.

I årsredovisningen redovisas och analyseras utfall av både ekonomi och verksamhet. Syftet är att ge en bred bild av verksamheten med utgångspunkt från målen för god ekonomisk hushållning. Inför arbetet med delårsrapport och årsredovisning 2020 sågs upplägget över med utgångspunkt från Rådet för kommunal redovisnings, RKR, aktuella rekommendationer. Det innebär en del förändringar när det gällde rubriker och innehåll. Arbetet med att utveckla delårs- och årsredovisningar pågår fortlöpande.

Verksamhetens utveckling

Året präglades i hög utsträckning av pandemin. Många av kommunkoncernens verksamheter fick snabbt ställa om för att möta nya behov och förändrade förutsättningar. Initialt ökade sjukfrånvaron, men återgick sedan till normala nivåer. Allra mest påverkades verksamheterna i vård och omsorg, där de ökade behoven av vårdinsatser och skyddsutrustning till en början var svåra att möta. Förskolor och skolor hade delar av året lägre närvaro, samtidigt som sjukfrånvaron bland personalen påverkade den pedagogiska verksamheten. Undervisningen i gymnasieskolan och för vuxenstuderande ställdes i perioder om till digital undervisning helt eller delvis. För vissa elever var undervisningsformen positiv, för andra var den mindre bra. Flera verksamheter stängde helt eller delvis, bland annat idrottshallar, simhallen, bibliotek och fritidsgårdar.

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 42,2 mkr, vilket var 17,8 mkr högre än 2019. Kommunens resultat uppgick till 28,2 mkr, en ökning med 18,5 mkr. I tabellerna nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling. Det starkare resultatet förklaras främst av högre statsbidrag på grund av pandemin.

Trots de exceptionella utmaningarna kommunen ställdes inför, uppnåddes de tre finansiella målen, samtidigt som de flesta verksamhetsmål uppnåddes helt eller delvis. Investeringsnivån kommande år är hög. Investeringsstakten och kostnaderna för avskrivningar måste dämpas för att kommunen även fortsättningsvis ska nå samtliga finansiella mål. Måluppfyllelsen behöver bli bättre i vissa verksamheter.

Osäkerheten kring hur ekonomin utvecklas är fortfarande hög. På längre sikt kan pandemin och en varaktig lågkonjunktur med färre arbetstillfällen och ökad arbetslöshet få betydande effekter för Mora kommun.

I grunden har Mora en stabil ekonomi med goda förutsättningar. Förutom pandemi och lågkonjunktur står kommunen inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning och att upprätthålla välfärden när andelen barn, unga och äldre ökar i befolkningen. Därför är det av största vikt att arbetet med att effektivisera verksamheterna fortsätter på både kort och lång sikt.

Den kommunala koncernen	2020	2019	2018	2017	2016
Resultat, tkr					
Verksamhetens intäkter	577 441	563 418	541 668	568 303	581 638
Verksamhetens kostnader	-1 732 252	-1 711 387	-1 640 571	-1 617 937	-1 560 789
Årets resultat	42 208	24 408	-58 342	46 555	82 728
Nyckeltal					
Soliditet, procent ¹	35	33	34	34	38
Soliditet, procent, inklusive totala pensionsförpliktelser	19	17	16	15	16
Övrigt					
Investeringar (netto) ²	87 577	212 322	208 521	146 419	190 963
Självfinansieringsgrad, procent ³	236	53	-4	97	71
Långfristig låneskuld, tkr	1 118 830	1 338 857	1 233 864	1 050 860	1 013 855
Låneskuld per invånare, kr	66 066	65 585	60 513	51 591	49 995
Antal anställda	1 690	1 720	1 733	1 696	1 687

Kommunen	2020	2019	2018	2017	2016
Allmänt					
Befolkning den 31 december	20 492	20 470	20 390	20 369	20 279
Antal tillsvidareanställda	1 663	1 650	1 694	1 660	1 656
Skattesats i kronor	22,34	22,34	22,34	22,81	22,81
Resultat, tkr					
Verksamhetens intäkter	389 063	394 501	366 341	398 711	420 317
Verksamhetens kostnader	-1 609 291	-1 606 853	-1 531 091	-1 517 934	-1 469 106
Skatteintäkter och statsbidrag	1 313 993	1 260 137	1 215 418	1 200 206	1 153 909
Årets resultat	28 162	9 698	14 537	44 166	60 231
Nyckeltal					
Soliditet, procent ¹	54	53	57	60	60
Soliditet, procent, inklusive totala pensionsförpliktelser	28	26	26	25	22
Totala tillgångar per invånare, kr	84 606	79 729	74 119	68 587	
Låneskuld per invånare, kr	16 836	15 920	12 506	10 310	9 369
Nettokostnadsandel, procent (andel av skatteintäkt och statsbidrag)	97	100	100	97	95
Övrigt					
Investeringar (netto) ²	79 323	114 473	92 048	80 019	130 963
Självfinansieringsgrad, procent ³	222	34	89	117	90
Långfristig låneskuld, tkr	345 000	325 000	255 000	210 000	190 000

Definition nyckeltal

¹ Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

² Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansieras med offentliga bidrag.

³ Självfinansieringsgrad definieras som kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.



Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs dels genom kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation, dels genom helägda bolag. Den politiska organisationen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, 15 nämnder – varav 7 egna och 8 som är gemensamma med andra kommuner och Region Dalarna – samt 3 helägda bolag och 1 delägt bolag. Det finns också en överförmyndare som fyller samma funktion som en nämnd.

Utöver detta är kommunen delägare eller har intressen i Norra Dalarnas Brandförbund, Region Dalarna, Inlandsbanan AB, AB Dalaflyget, Siljans Båttrafik AB, Mora Telemastic Center, Kommunaktiebolaget, Kommuninvest ekonomisk förening, Grönklittsgruppen AB, Dala Träutveckling AB, Inera AB, Visit Dalarna AB och Utveckling i Dalarna Holding AB. Därutöver förvaltar kommunen ett antal stiftelser.

Skälen till att Mora kommun valt att driva viss verksamhet i bolagsform och i kommunförbund är dels organisatoriska, dels ekonomiska. Den verksamhet som bedrivs i bolagsform eller i förbund är sådan verksamhet som är konkurrensutsatt, drivs på ekonomiska grunder eller drivs tillsammans med annan ägare, exempelvis andra kommuner.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ och beslutar i principiella frågor och i ärenden av större vikt. Fullmäktige har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter och styr inriktningen på nämndernas arbete genom att fastställa målbild, riktade mål och budget. Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ekonomiska resurser och sätter därmed ramarna för omfattningen av deras verksamheter.

Fullmäktige utövar även ägarstyrning av kommunens bolag.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens uppdrag är att leda och samordna kommunens verksamheter och ha uppsikt över nämnderna och bolagen. Den har ett helhetsperspektiv och fungerar som ett beredningsorgan till kommunfullmäktige. Det innebär bland annat att kommunstyrelsen samordnar och bereder utformningen av målen och de ekonomiska ramarna för hela den kommunala verksamheten.

Nämnder

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten. Varje nämnd ska omvandla fullmäktiges uppdrag och mål till verksamhet. Nämnderna ska anpassa verksamheten till de lagar och riktlinjer som gäller för området. Nämnden sätter upp mål för sin verksamhet och ska kunna ange hur de bidrar till kommunfullmäktiges mål. Nämndernas ansvar och uppdrag finns beskrivna i kommunfullmäktiges reglementen.

Bolag

De kommunala bolagen är helägda av kommunen och har stor betydelse för viktiga samhällsfunktioner i Mora. Bolagen spelar en viktig roll när det gäller att medverka till att kommunen utvecklas i riktning mot målbilden. Fullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Aktiebolag som verksamhetsform bidrar bland annat till en effektivare förvaltning och ett lättare samspel med andra aktörer.

Mora, Orsa och Älvdalens kommuner äger Norra Dalarna Vatten och Avfall AB genom sina respektive ägarbolag till lika stora delar. Syftet med ett gemensamt bolag är att överföra kompetenserna i verksamheterna vatten och avlopp samt renhållning till det gemensamma bolaget och därigenom se till att verksamheten är långsiktigt effektiv och kundorienterad.



Kommunalförbund

Mora ingår i kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna. Förbundet ska tillgodose krav och intentioner i lag (2003:778) om skydd mot olyckor och skapa goda förutsättningar för ut hålligt arbete med trygghet och säkerhet i det komplexa samhället.

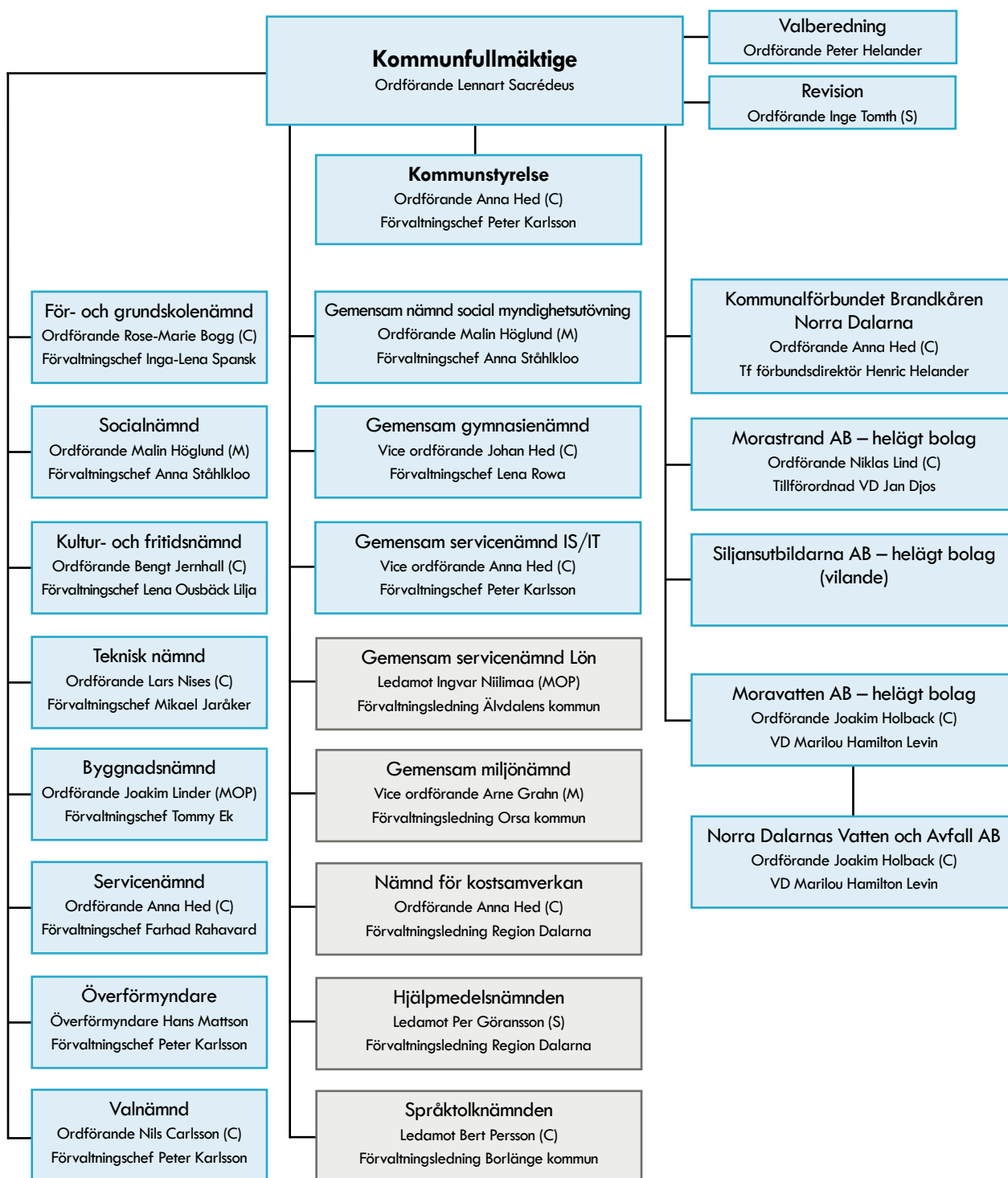
Förvaltningar

Till varje nämnd hör en förvaltning. Den ansvarar för det dagliga arbetet med att planera, genomföra, följa upp och förbättra verksamheten. Kommun- direktören är kommunens ledande tjänsteperson. Tillsammans med övriga förvaltningschefer före- träder och utvecklar kommundirektören verksam- heten. Förvaltningscheferna deltar i utvecklingen av kommunen i stort och ansvarar för arbetet i sin för- valtning. Övriga chefer på förvaltningarna ansvarar för att leda, planera, följa upp och utveckla verksam- heten inom sina respektive uppdrag. De ser till att aktiviteter genomförs för att nå nämndens, styrel- sens och förvaltningens mål för verksamheten. Chefer och ledare ska involvera medarbetarna i mål- och resultatstyrningen. Det handlar om ett ledar- skap som har tillit till och tar vara på medarbetarnas professionella kompetens när verksamheten plane- ras, följs upp och utvecklas.

Privata utförare

Privata utförare anlitas på områden där det antingen bedöms finnas ekonomiska eller andra fördelar, till exempel stordriftsfördelar som kommunen inte själv kan uppnå, eller där verksamheten ställer krav på snabba förändringar och anpassningar efter invån- arnas behov och önskemål. Mora anlidade privata utförare främst inom områdena

- lokalvård, fastighetstjänster och parkskötsel (Sodexo AB och Inspira AB)
- vinterväghållning (framförallt DalaFrakt AB och Sodexo AB)
- särskilda boenden och LSS-gruppboenden (Ansvar och Omsorg AB, Personalkooperativet Gullogården och Solutionfocus i Mora AB)
- fristående förskolor (drivs i olika former, men framförallt i föräldrakooperativ).



Mandatfördelning kommunfullmäktige 2018–2022

Centerpartiet (C)	12	Sverigedemokraterna (SD)	4
Socialdemokraterna (S)	10	Kristdemokraterna (KD)	2
Morapartiet (MOP)	6	Vänsterpartiet (V)	2
Moderaterna (M)	4	Miljöpartiet (MP)	1

Ansvars- och verksamhetsområden

I tabellen anges de främsta ansvars- och verksamhetsområdena för kommunens nämnder, bolag och förbund samt information om privata utförare.

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Kommunstyrelsen	Ledning, utveckling, ekonomi, upphandling, personalfrågor, kommunikation, folkhälsa, översiktlig planering, hållbar utveckling, samhällsplanering, näringslivsutveckling	
För- och grundskolenämnd	Pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola	11 fristående förskolor, 1 F–6-skola och 2 fritidshem
Socialnämnd	Socialtjänst, försörjningsstöd, missbruksvård, stöd till familjer och enskilda, ungdomsmottagning, serveringstillstånd, äldreomsorg, funktionsstöd, anhörigstöd, hemsjukvård, arbetsmarknadspolitiska åtgärder, integration	3 särskilda boenden, 1 LSS-gruppboende, placeringar inom individ- och familjeomsorgen och vuxenpsykiatri
Kultur- och fritidsnämnd	Bibliotek, simhall, fritidsgårdar, kulturverksamhet, kulturskola, föreningsdialog, föreningsbidrag	
Teknisk nämnd	Drift, underhåll och ägande av gator, stadsnät, allmänna platser, mark, skog, anläggningar för idrott och fritid och fastigheter, utgör kommunens trafiknämnd	I princip alla fastighetstjänster, all lokalvård, parkskötsel och vinterväghållning
Byggnadsnämnd	Bygglösa och tillsyn, bostadsanpassningsbidrag, mät- och kartfrågor, geografiska informationssystem, fastställer belägenhetsadresser	
Servicenämnd	Tjänster inom kost- och måltidsverksamhet, vaktmästeri, kundtjänst, fordonspark och bemanning	
Överförmyndare	Tillsyn över gode män, förmyndare och förvaltare	
Valnämnd	Allmänna val, val till EU-parlamentet, folkomröstningar	

Gemensamma nämnder	Samverkanspartner ¹	Verksamhet
Nämnd för social myndighetsutövning	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Utredning och beslut om stöd och service, bistånd för äldre och för fysiskt och psykiskt funktionshindrade, familjerätt
Gymnasienämnd	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Gymnasieutbildning, vuxenutbildning, svenska för invandrare, gymnasiesärutbildning
Servicenämnd IT	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Stöd inom verksamhetsutveckling it, användar- och verksamhetsnära tjänster, infrastrukturella tjänster
Servicenämnd lön	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Löneadministration
Miljönämnd	Mora och Orsa kommuner	Tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen och andra speciallagar, naturvård, energi- och klimatrådgivning
Nämnd för kostsamverkan	Mora kommun och Region Dalarna	Produktion, transport och leverans av mat och råvaror. Beställande nämnd i Mora är socialförvaltningen
Hjälpmedelnsämnden	Region Dalarna och Dalarnas kommuner	Hjälpmedel, tillbehör och förbrukningsmaterial
Språktolknämnden	Region Dalarna och de flesta av Dalarnas kommuner	Språktolkförmedlingstjänster, uppdragsavtal med tolkar

¹ Fetstil = värd för samverkan

Förbund	Samverkansparter ¹	Verksamhet
Kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna	Mora, Leksands, Orsa, Vansbro och Älvdalens kommuner	Räddningstjänsten, förebyggande arbete, förhindra och begränsa olyckor, akuta skadeavhjälpanse insatser

Koncernbolag	Verksamhet
Moravatten AB	Äger och förvaltar kommunens återvinningscentral, vatten- och avloppsanläggningar, renhållning (ej myndighetsutövning), äger kommunens aktier i utförarbolaget Nodava AB
Morastrand AB	Förvärva, avyttra, äga, bebygga, förvalta och förädla fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter
Siljansutbildarna AB	Vilande, kapitalförvaltning

Samägt bolag	Samverkansparter ¹	Verksamhet
Norra Dalarnas Vatten och Avfall AB (Nodava)	Bolag ägda av Mora, Orsa och Älvdalens kommuner	Allmänna vattentjänster, hushållsavfall, drift, skötsel och underhåll av ägarnas fastigheter och anläggningar för va och avfall, återvinningscentraler

¹ Fetstil = värd för samverkan

Väsentliga organisationsförändringar

Inga förändringar av den övergripande organisationsstrukturen skedde. Vissa interna förändringar genomfördes dock.

- Med anledning av pandemin ingicks en överenskommelse mellan partigrupperna i Mora om reducerat kommunfullmäktige under speciella omständigheter. Det innebar att kommunfullmäktiges sammanträden från och med september genomfördes med 25 ledamöter i stället för ordinarie 41. Sammanträdena från och med november genomfördes dessutom helt digitalt.
- Kommunstyrelserna i Mora och Orsa fattade inriktningsbeslut om att 2021 slå samman miljökontoret och stadsbyggnadsförvaltningen till en gemensam förvaltning med målet att verksamheterna ska bli mer proaktiva och effektiva i sin handläggning.
- Beslut fattades att samla kommunens HR-resurser centralt på kommunstyrelseförvaltningen för att skapa bättre förutsättningar för en gemensam hållning i personalpolitiska ställningstaganden.
- Etableringsprojekt kundtjänst genomfördes och kommunens nya kundtjänstfunktion öppnade den 1 januari 2021.
- I socialnämnden omorganiserades enheten arbete och utveckling och i servicenämnden omorganiserades ledningen på bemanningsenheten.
- En ny socialchef tillträdde i september.
- I mars valdes Anna Hed (C) till ordförande i servicenämnden efter Lars Nises (C).

- Malin Höglund (M) entledigades på egen begäran från uppdraget som socialnämndens ordförande, 1:e vice ordförande i gemensam nämnd för social myndighetsutövning och som ledamot i hjälpmedelsnämnden från den 1 september till den 31 januari 2021. Bert Persson (C) valdes att ersätta henne denna period.



Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning



För att förstå Moras resultat och ställning är det nödvändigt att ha kunskaper om riskerna i kommunkoncernen och kommunen.

Omvärldsrisker

Pandemin påverkade Mora, Sverige och världen 2020. Skatteprognoserna, eller scenarierna, som olika konjunkturbedömare benämnde dem, svängde mycket och medförde svårigheter med planering och prognoser. Staten tillsköt medel till kommunsektorn med anledning av situationen som rådde under våren. De prognoser som kom senare var mer positiva och innebar att staten i de flesta fall kompenserade kommuner och regioner mer än väl sett till skatteunderlaget och sektorn hade starka resultat 2020. Det berodde också på att pandemin gjorde att efterfrågan på viss verksamhet minskade och att skatteintäkterna inte påverkades så mycket som befarades, mycket tack vare statliga åtgärder som korttidspermittering och högre arbetslöshetsersättning. Konjunkturen bedöms vända i Sverige 2021. En svag återhämtning beräknas ske i början av året, lik den svaga utveckling som präglade slutet av 2020. Såväl BNP som sysselsättning antas få bättre fart under andra halvan av året.

Även om pandemin överskuggade allt annat, kvarstår i hög grad flera riskfaktorer som många tidigare talade om, till exempel följderna av Storbritanniens utträde ur EU, spänningarna mellan USA och Kina, liksom i viss grad mellan USA och Europa med tydlig bäring på handelsförutsättningarna. På lite längre sikt finns risken att dessa frågetecken tynger konjunkturuppgången globalt – så länge avtalsfrågor inte lösts och geopolitiska tvister består.

Pandemin tog ny fart och restriktionerna avlöser varandra i flera länder. Osäkerheten om utvecklingen och vilka de ekonomiska konsekvenserna blir är mycket stor. Återhämtningen kommer att ta tid. Frågan är med vilken hastighet som förlusterna i produktion, sysselsättning, försäljning och vinster kan tas igen. Avgörande är naturligtvis hur smittspridning, vaccinationsprogram och restriktioner utvecklas världen över.

Befolkningsutveckling

Moras befolkning fortsätter att växa långsamt. Framför allt blir andelen äldre fler, men barnantalet ökar också. Det betyder att kommunen behöver utöka verksamheter och investera i nya eller ombyggda lokaler och anläggningar. Det gör att kommunen de kommande åren behöver skärpa verksamhetsplaneringen, bli effektivare och planera investeringar smartare. Digitaliseringen är viktig för att kommunen ska klara framtida välfärd, både när det gäller ekonomi och kompetensförsörjning.

Arbetsmarknad

Sedan 2015 upplever både offentlig och privat sektor en stor brist på vissa kompetenser. Hösten 2018 angav 48 procent av de privata företagen att de led av kompetensbrist. I den offentliga sektorn var det drygt 60 procent. Situationen råder i de flesta branscher och leder till hämmad tillväxt i lokalsamhället. De senaste åren har Mora kommun tagit flera strategiska initiativ för att motverka kompetensbrist, exempelvis yrkeshögskola, *Morakontraktet* med yrkesmässan, ledarutveckling och feriepraktik.

Befolkningsförändringarna med fler äldre och unga gör att behovet av välfärdstjänster ökar. Antalet personer i yrkesarbetande åldrar ökar inte alls i samma utsträckning. Arbetsgivare i Mora har redan svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper och konkurrensen fortsätter att öka i takt med stora pensionsavgångar och brist på utbildad personal.

I och med pandemin ändrades behoven av kompetens och det som tidigare var en försörjningsfråga kom mer att handla om kompetensutveckling. Permitterad personal fick utbildning och det blev vanligare att människor bytte yrke och karriärväg. Covid-19 snabbade också på utvecklingen av arbete och utbildning på distans, samtidigt som behovet av plattformar att kunna mötas på blev tydligt.

Bostadsmarknad

Mora kommun är inne i en positiv trend där befolkningen växer. Samtidigt bidrar det till att det behövs fler bostäder. Det råder obalans på bostadsmarknaden och rörligheten är låg. En obalanserad marknad kännetecknas inte enbart av brist på bostäder, utan även av obalans mellan utbud och efterfrågan. Bristen på billiga hyreslägenheter kan bidra till att till exempel unga, arbetslösa, äldre och flyktingar får svårare att hitta en bostad.

Bostadsmarknaden i Mora är stabil, trots pandemin. Priserna steg både på bostadsrätter, villor och fritidshus. Det såldes fler bostadsrätter och villor och även försäljningen av fritidshus ökade något. Aktörer i bostads- och byggbranschen var fortfarande intresserade av att bygga bostäder i Mora. Inför sommarsäsongen ökade antalet bygglovsansökningar.

Verksamhetsrisker

Finansiella risker

Kommunens finanspolicy innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i den kommunala koncernen. Koncernen, där kommunen ingår, är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärderisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Den 31 december uppgick koncernens räntebärande skulder till 1 354 (1 339) mkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna uppgick till 327 (210) mkr. Koncernens räntebärande nettoskuld uppgick på balansdagen till 1 027 (1 129) mkr.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 345 (325) mkr den 31 december och de räntebärande finansiella tillgångarna var 268 (176) mkr. Kommunens nettoskulder var 77 (149) mkr.

Upplåningen i koncernen löper både med fast och rörlig ränta.

Enligt finanspolicyen bör den genomsnittliga räntebindningstiden vara 2,5 år med en tillåten avvikelse på +/-0,5 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden var i koncernen 2,1 (2,2) år och i kommunen 2,8 (2,5) år.

Den genomsnittliga låneräntan var 0,7 (0,7) procent i koncernen och 0,9 (0,9) procent i kommunen. En ökad ränta med 1 procent skulle medföra kostnader på 1,4 mkr i kommunen och en ökad ränta med 1,5 procent kostnader på 2,1 mkr.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyen får inte mer än 30 procent av lånestocken förfalla inom en tolv månadersperiod och högst 20 procent varje enskilt år. Övrigt kapitalförfall ska spridas jämnt över åren. Kapitalbindning får ske upp till 10 år. På balansdagen var det maximalt 19 (17) procent av koncernens låneskuld som hade en förfallotid inom 12 månader, och för kommunens var det 13 (12) procent. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden i koncernen uppgick till 3,4 (3,0) år och i kommunen till 3,4 (3,6) år.

Enligt finanspolicyen ska kommunkoncernen ha en tillfredsställande betalningsberedskap genom egen likviditet, avtalade kreditlöften och bemyndigande att kunna ta kortfristiga krediter.

Borgensrisk

Kommunen har gått i borgen med totalt 1 032 mkr, varav för de kommunala bolagen med 1 009 mkr. Kommunens eget kapital uppgår till 936 mkr. Borgensåtagandet är alltså högre än det egna kapitalet. Sannolikheten att kommunen skulle behöva infria borgensåtagandet för de kommunala bolagen är marginell.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Kommunens portfölj fördelar sig på svenska aktiefonder, fastighetsfonder och strukturerade produkter med kapitalskydd. Försäljningar under året genererade nettoreavinst på 1,0 mkr. I bokslutet uppgick det bokförda värdet, inklusive likvida medel, till 179,3 mkr.

År 2020 präglades av extremt stora kursrörelser på världens aktiemarknader till följd av covid-19. I samband med att smittan klassificerades som en pandemi i mars störtade aktiekurserna. Börsnedgångarna följdes av en stark återhämtning under våren och sommaren som framåt vintern nådde rekordnivåer. Vad som drev börserna sedan vårens börskrasch var till stor del de stödpaket till företag och privatpersoner som regeringar och centralbanker i hela världen utlovade och de positiva nyheterna om vaccin. Att en mycket stor del av världen försattes i karantän medförde stora svårigheter för många företag, inte minst inom turist- och reseindustrin och tillverkningsindustrin. Dessutom minskade efterfrågan på många produkter och tjänster, i många fall dramatiskt. Värst drabbades oljesektorn när oljepriset rasade och bankerna, då rädslan för fler konkurser bredde ut sig. It-, teknik- och läkemedelsbranscherna samt e-handeln gick bra. Trots turbulensen ökade den globala aktiemarknaden med 2 procent.

Börsutvecklingen bidrog till en positiv avkastning för kommunens portfölj med 3,26 procent.

Oron på de finansiella marknaderna är ytterst svår att bedöma konsekvenserna av för åren som kommer.

Pensionsförpliktelser

I enlighet med den kommunala redovisningslagen redovisar kommunen pensionsförpliktelser enligt den så kallade blandmodellen. Den innebär att pensionsförpliktelser intjänade efter år 1998 redovisas i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Årets kostnader för pensioner består av utbetalningar till dagens pensionärer och avsättning för dem som fortfarande arbetar i kommunen.

Det övergripande målet med den långsiktiga kapitalförvaltningen är att pensionsfonden ska skapa en buffert för att finansiera stigande pensionsutbetalningar. Fonden kan användas för att möta topparna och jämna ut kassaflödena tills utbetalningarna avtar. Riskerna ska begränsas, så att förlustrisken är maximalt 10 procent av årets ingående kapital.

En viktig del i förvaltningsuppdraget är etik- och miljöaspekter på pensionsfondens placeringar. Enligt kommunens policy ska placeringar undvikas i värdepapper vars huvudsakliga exponering utgörs av företag med tillverkning eller försäljning av vapen eller annan krigsmateriel, pornografi, tobaksprodukter eller alkohol.

Koncernens pensionsåtagande uppgick vid årsskiftet till 543 mkr. Den del av pensionen som avsätts i balansräkningen (pensioner intjänade efter 1998) ökade med 17 mkr. Orsaken var främst att inrapporteringen av förtroendevaldas pensioner förändrades. För att möta kommande pensionsutbetalningar har kommunen avsatt medel i en placeringsportfölj. Dess bokförda värde uppgick vid årets slut till 175 (168) mkr. Portföljens marknadsvärde uppgick till 179 (174) mkr. Orealiserade vinster uppgick till 4 (6) mkr. Återlånade medel (skillnaden mellan förpliktelse och marknadsvärdet för förvaltade pensionsmedel) var 364 (349) mkr.

Pensionsförpliktelse (mkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
Avsättning inklusive särskild löneskatt	96	79	93	75
Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	447	444	446	443
Summa pensionsförpliktelser	543	523	539	518
Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde				
Finansiella placeringar av pensionsmedel	179	174	179	174
Summa förvaltade pensionsmedel	179	174	179	174
Finansiering				
Återlånade medel	364	349	360	344
Konsolideringsgrad, procent	33	33	33	34

Risker i skatteintäkter och statsbidrag

Det finns risker förknippade med reducerade skatteintäkter till följd av ökad arbetslöshet vid till exempel en konjunkturedgång eller, som är ytterst aktuellt nu, en pandemi. Det är svårt att bedöma de ekonomiska effekterna av covid-19, men kommuner och regioner måste räkna med att 2021 blir ett år med betydligt svagare skatteintäkter än vad som tidigare antagits.

Hållbara Mora – från globala mål till lokal handling

Hållbara Mora är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet.

Hållbar utveckling är prioriterad i kommunens långsiktiga planering. Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är lika viktiga och ömsesidigt beroende av varandra. En socialt hållbar kommun behöver arbeta med att skapa trygghet, tillit, inkludering och delaktighet för alla invånare och värna om de demokratiska grundbultarna i samhället. För att långsiktigt bygga ett stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls, behöver fokus vara på de värden som beskrivs i bland annat de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen. En kommun som arbetar för ett långsiktigt hållbart samhälle behöver skapa strategier för att hushålla med mänskliga och materiella resurser. Ekonomisk hållbarhet handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och längre tidsperspektiv. Det förutsätter ett långsiktigt tänkande. För att garantera det krävs att varje generation står för de kostnader den ger upphov till. De ekonomiska medlen utgör en restriktion för verksamhetens omfattning. Miljömässig hållbarhet är basen och sätter gränser för övriga dimensioner av hållbarhet. En miljömässigt hållbar kommun måste arbeta med långsiktiga strategier som bevarar vattnets,

jordens och ekosystemens produktionsförmåga för kommande generationer och tillvaratar naturen och naturens hälsofrämjande inverkan på människor.

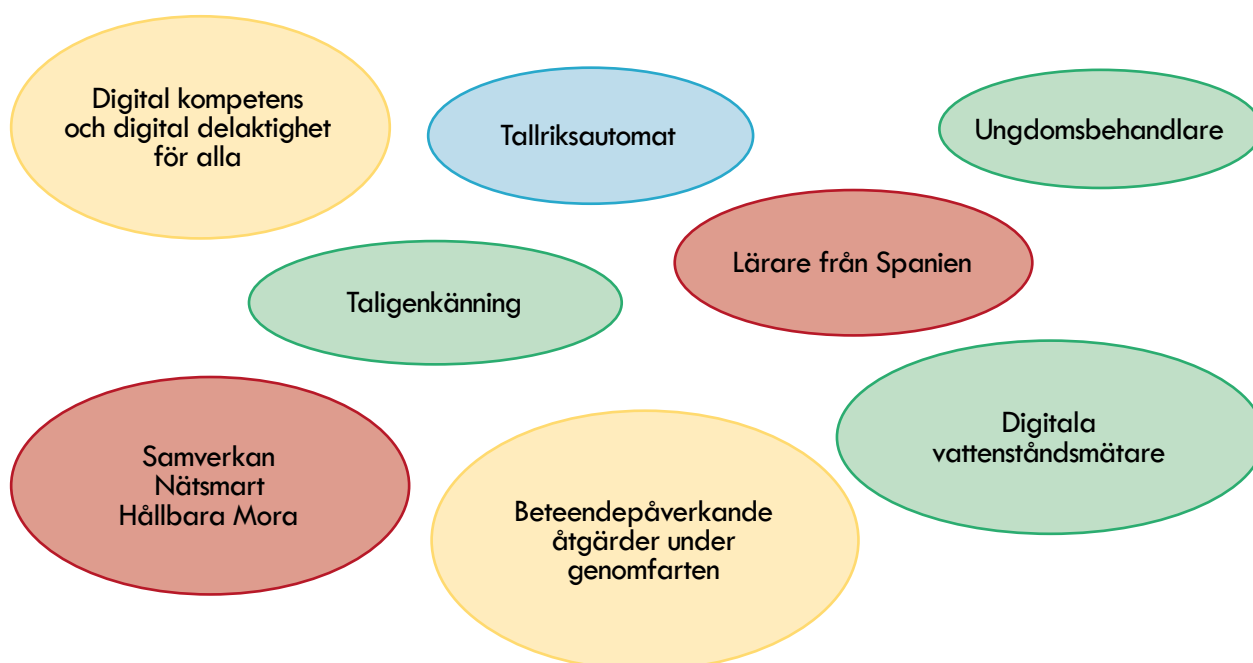
Strategin *Hållbara Mora* är kommunens fundament i arbetet med att stärka den hållbara utvecklingen med medborgarna i fokus. Strategin innebär ett utvecklat, handlingsinriktat och tvärsektorielt arbete. Den skapar förutsättningar för gemensamt lärande och lägger grund för ett perspektiv som innebär att koncernen som helhet skapar bästa möjliga lösningar för hållbar utveckling, med år 2030 som planeringshorisont. Av strategins 10 utvecklingsområden utgörs 9 av kommunfullmäktiges strategiska mål. Det innebär att kommunens hållbarhetsmål är integrerade i den ordinarie processen för planering och uppföljning. Läs mer om hållbarhetsarbetet på morakommun.se.

Hållbarhetsbarometer

Hållbarhetsbarometern är ett verktyg för att följa upp och analysera om kommunen långsiktigt stärker en hållbar utveckling i Mora. Den finns att läsa om på morakommun.se.

Hållbara idéer

År 2019 infördes möjligheten för kommunens egna verksamheter att söka medel för att genomföra projekt som ska stärka omställningen till ett hållbart Mora. År 2020 avsattes 8,1 miljoner kronor för att stimulera och driva på omställningsarbetet i enlighet med strategin. Åtta projekt beviljades under året.



Förvaltning	Projektamn	Status	Digitaliserings- medel	Hållbarhets- medel	Beviljat 2020
För- och grundskoleförvaltningen	Digital screening	Påbörjat	220 000		80 000
För- och grundskoleförvaltningen	Robot AV1	Påbörjat	390 000		180 000
För- och grundskoleförvaltningen, socialförvaltningen	Kärleken är fri	Avslutat		10 000	-
För- och grundskoleförvaltningen, socialförvaltningen	ELOF-team	Påbörjat		2 890 000	1 330 00
För- och grundskoleförvaltningen	Framtidspedagogik	Avslutat		71 000	-
För- och grundskoleförvaltningen	Digitaliserad PRAO	Påbörjat	66 000		20 500
Socialförvaltningen	Friskvård...	Avslutat		8 000	-
Socialförvaltningen	Digitalt anhörigstöd	Avslutat	166 100		95 300
Serviceförvaltningen	Laddinfrastruktur	Påbörjat		400 000	400 000
Kultur- och fritidsförvaltningen	El-lastcykel	Avslutat		40 000	-
Tekniska förvaltningen	Power-BI	Påbörjat	149 000		139 000
Gymnasieförvaltningen	Dansprojekt	Avslutat		150 000	60 000
Kultur- och fritidsförvaltningen	Digital kompetens och digital delaktighet för alla	Påbörjat	618 900	1 157 520	618 900
Socialförvaltningen	Taligenkänning	Påbörjat	1 762 840		882 380
Socialförvaltningen	Ungdomsbehandlare	Påbörjat		1 475 000	325 000
Serviceförvaltningen	Tallriksautomat	Påbörjat		332 000	332 000
För- och grundskoleförvaltningen	Samverkan Nätsmart Hållbara Mora	Påbörjat	292 500	292 500	265 000
Kommunstyrelseförvaltningen, tekniska förvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen	Digitala vattenståndsmätare	Påbörjat	140 000		
För- och grundskoleförvaltningen	Lärare från Spanien	Påbörjat		292 000	292 000
Kommunstyrelseförvaltningen	Beteendepåverkande åtgärder under genomfarten	Påbörjat		680 000	50 000
			3 805 340	6 640 500	5 070 080



Händelser av väsentlig betydelse

2020 var året då verksamheterna helt ställde om efter ett ständigt föränderligt läge. Covid-19 innebar att mycket arbete lades på beredskap inför utbrott i verksamheterna. Det medförde att arbetsuppgifter omprioriterades och att en hel del utvecklingsarbete fick stå tillbaka. Pandemiplaner togs fram, där fokus var att begränsa smittspridning, planera för ökat vårdbehov och hantera ökade sjukskrivningstal.

Större evenemang och kompetensutveckling ställdes in, rutiner i vård och omsorg och för- och grundskola ändrades snabbt, gymnasiet övergick till fjärrundervisning under både vår- och höstterminen och kultur- och fritidsverksamheter stängdes helt eller delvis. Miljökontoret fick som ny uppgift att ha tillsyn över att trängselrestriktionerna följs på ställen där mat serveras och på bygglovssidan ökade antalet ärenden rejält.

Kommunikation blev snabbt ett prioriterat område, med hög tillgänglighet och transparens i arbetet med att kommunicera vilken påverkan covid-19 fick på verksamheterna. Kommunen arbetade löpande med att informera om hur verksamheterna anpassade sig för att upprätthålla god service till medborgarna. Mot slutet av året påbörjades en intensiv planering i samarbete med Region Dalarna kring vaccinering, ett arbete som fortgår 2021. Först ut att vaccineras var boende på samtliga särskilda boenden.

Förutom pandemin påverkades kommunen av ekonomiska utmaningar. Flera effektiviseringar pågick för att få en ekonomi i balans. Trots det tuffa ekonomiska läget och påverkan av covid-19 pågick mycket positivt arbete i Mora.

Den 4 mars invigdes Moras nya brandstation efter många års diskussioner och ett par års byggtid. En ny funktion är brandstationens räddningscentral. Den gör det möjligt att leda komplexa insatser och kriser från stationen, till exempel vid stora skogsbränder, översvämningar eller långa strömavbrott. Räddningscentralen har modern teknik och är helt självförsörjande med el, vatten, värme och ventilation.



Arbetet med hur Strandenområdet ska användas i framtiden pågick. Kommunen bjöd in aktörer att anmäla intresse för att vara med och utveckla området och gensvaret var stort. Kommunstyrelsen beslutade om det huvudsakliga innehållet på Strandenområdet och hur det skulle kunna utvecklas. En utredning visar att området med fördel kan samla en rad verksamheter som skola, idrottshall, kulturskola, kulturhus, kulturscen och en öppen byggrätt. Den politiska processen fortsätter 2021.

Den sista och mest omfattande etappen av genomfartsprojektet, från västra sidan av Noretbron, påbörjades under hösten. Projektet pågår de

närmsta åren hela vägen till Fridhemsgatan. Arbetet med att bygga om och renovera Moragatan och göra den dubbelriktad påbörjades. Det ska förbättra trafiksituationen och möta behov som genomfartsprojektet skapar i samband med att Strandgatan byggs om. Vasagatan förbereddes som en omledningsväg.



Näringslivet ställdes inför stora utmaningar av pandemin och kommunen genomförde flera insatser för att underlätta för företagare. Mora placerade sig på plats 77 av 290 i Svenskt Näringslivs mätning av företagsklimatet. Det innebar en klättring med 30 placeringar jämfört med 2019. Underlaget samlades dock in innan pandemin bröt ut, vilket innebär att många företag nu har andra utmaningar än när de svarade på enkäten. Kommunen arbetade målmedvetet med *Ung Företagsamhet (UF)*. Mora gymnasium blev Dalarnas största UF-skola och fick pris för årets UF-skola i Dalarna. Moras arbete med UF beskrevs som en mönstermodell både av Svenskt Näringsliv och UF Dalarna. Juryns motivering löd: "Årets UF-skola levererar, både kvantitativt och kvalitativt. Skolans UF-arbete skapar framtidstro och fungerar som ett kitt mellan elever, lärare, skolledning, politik och näringsliv vilket har stor betydelse för bygden."

En gemensam plattform för e-tjänster infördes med elva andra Dalakommuner. Den är en förutsättning för att medborgarna i högre utsträckning ska kunna utföra kommunrelaterade ärenden digitalt. I Mora finns det gemensamma e-samverkanskontoret, som har till uppgift att samordna utvecklingen av e-tjänster. Det innebär främst att om en av kommunerna gör en beställning av en viss typ av e-tjänst, utvecklas den för att även kunna användas av de andra. Samordningen är ett effektivt

sätt att bygga och hantera e-tjänster som svarar mot kommunernas behov. Kommunens kundtjänst startade i slutet av året. Den ska inte bara svara i telefon och koppla samtal vidare, utan också ge svar på frågor och hjälpa dem som kontaktar kommunen. Arbetet med att ansluta hushåll och företag till stadsnätet fortsatte och Mora kommun tilldelades priset för årets stadsnät, tillsammans med Orsa och Älvdalens stadsnät, av branchorganisationen Svenska stadsnätsföreningen.

Arbetet med projekt *Heltidsresan* tog fart och grunden lades för det stora förändringsarbete som projektet innebär. Det går ut på att fler i den kommunala sektorn ska ha heltidstjänster.

Revideringen av vatten- och avloppsplanen pågick. Meningen är att den ska antas våren 2021.

Under hösten fattade kommunstyrelserna i Mora och Orsa inriktningsbeslut om att slå samman miljökontoret och stadsbyggnadsförvaltningen till en gemensam förvaltning med målet att verksamheterna ska bli mer proaktiva och effektiva i sin handläggning.

Projektet *Nätsmart Mora* i för- och grundskoleförvaltningen tilldelades priset *Det gyllene förstoringsglaset*. Det var Internetstiftelsen som för fjärde året delade ut sitt källkritikpris. Det tilldelas personer eller organisationer som har "verkat för att främja insatser som syftar till att öka skolans, eleverns och allmänhetens kunskaper om källkritik". I motiveringen sägs att Mora kommun har tagit ett "initiativ som på ett systematiskt och samordnat sätt satsat på att göra alla barn och unga i kommunens förskolor och grundskolor, men också deras vårdnadshavare, mer medvetna och kunniga i ämnen som källkritik, integritet, sociala medier och upphovsrätt. Det är ett arbete för fler att inspireras av". Projektet var ett av åtta som beviljades medel inom ramen för Hållbara idéer.

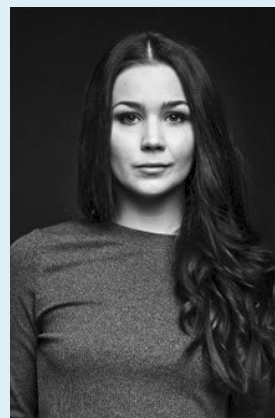


Nära vård infördes och handlar om att flytta vården närmare patienten. Arbetet utförs av en läkare från regionen och en sjuksköterska från kommunen. Patienter som har svårt att besöka eller på grund av smittrisk inte kan åka till en vårdinrättning får hembesök. Kärnan i Nära vård är att utgå från individens behov och förutsättningar. Covid-19 gjorde att införandet snabbades på.

Mora ligger i topp i länet när det gäller att få ner matsvinnet i skolorna. Kommunen ingår i projektet *Aufallsplanering Dalarna*, där just matsvinn är ett viktigt fokusområde. Projektet går ut på att genom utbildning för både kökspersonal, pedagoger och elever jobba mot målet att halvera skolkökens matsvinn till år 2030. I Mora infördes den så kallade klimatlådan, som innebär att elever och personal kan köpa med sig överbliven mat från skolbispisningen till ett självkostnadspris.

Hållbara Mora är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt skapar förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet. En bra indikation på att kommunen utvecklas åt rätt håll är att Mora placerade sig på 31:a plats i undersökningen *Här är det bäst att leva* bland landets 290 kommuner. Det är nyhetsmagasinet Fokus som varje år genomför undersökningen som tar hänsyn till en rad faktorer som påverkar livskvaliteten. I övrigt var intresset för arbetet med *Hållbara Mora* stort från omvärlden; exempelvis uppmärksammades det av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Regeringskansliet och Utrikesdepartementet.

Pristagare 2020



Överst t v kulturpristagaren Astrid Gustafsson, som fått priset för att ha arbetat med att kartlägga och undersöka vikingatiden på Sollerön.

T h dansaren Sara Mörk, kulturstipendiat.

Underst t v fotografen Hilla Aspman, kulturstipendiat.

T h miljöpristagaren Pär Johansson, som fått priset dels för sitt fantastiska naturfoto som han delat med sig av vid välbesökta bildvisningar, dels för sitt engagerade, ihärdiga arbete för kungsörnen i Dalarna.

Styrning och uppföljning



Kommunens styrsystem utgör ett ramverk för kommunens planerings- och uppföljningsarbete. Det beskrivs mer utförligt i *Mora kommuns styrsystem – för att leda, utveckla och följa upp verksamheten*. Ansvarsstrukturen och verksamhetsområdena för kommunens nämnder och bolag framgår i avsnittet om den kommunala koncernen.

Målbild 2030

Målbilden pekar ut riktningen för hur Mora ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Det är en bild som beskriver hur det ser ut i kommunen i framtiden. Det är från målbilden och övriga styrdokument, uppdrag och regelverk som nämndernas verksamhetsplanering utformas.



Hållbara Mora – stärkt social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

Året är 2030. I Mora bor nu 22 000 invånare, varav drygt hälften i tätorten. Mora erbjuder en genuin, aktiv, välkomnande och vacker livsmiljö med goda förutsättningar för att leva, bo och verka genom hela livet. Genom platsvarumärket har Moras egna särdrag lyfts fram och bidragit till att öka attraktionskraften. Kommunen har goda boendemiljöer som lockar nya invånare till Mora, där de hittar möjligheter att kombinera ett tryggt och aktivt liv med arbete. Föreningslivet är rikt, öppet för alla och fyller en viktig funktion i samhället. Det finns olika slag av bostäder och många bor i egna småhus. Goda kommunikationer och ny teknik skapar frihet att välja Mora som bostadsort och ett liv nära naturen på en vacker och tilltalande plats, trots att arbetsplatsen kanske ligger långt därifrån. Nästan alla använder internet och digitala tjänster dagligen. Viss fritidshusbebyggelse är omvandlad till åretruntbostäder eller säsongsboende, vilket gör det möjligt att upprätthålla service på landsbygden. I planeringssammanhang prioriteras rörlighet till fots och per cykel. Därför är det nu många Morabor som möts i mellanrummen på gator, torg och i grönområden på väg till skola, arbete och för att handla. Vinsterna är många: förbättrad folkhälsa, trygga och attraktiva miljöer, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Tack vare energieffektivisering och utbyggnad av förnybar energi har de fossila energikällorna avvecklats i snabb takt och kommer att vara helt utfasade till år 2045. I hållbara Mora är livsmedelsproducenterna hjältar och bidrar till ett öppet och levande kulturlandskap. Bra mat är enligt konsumenterna giftfri och säker, näringsrik, närodlad och hållbart producerad.

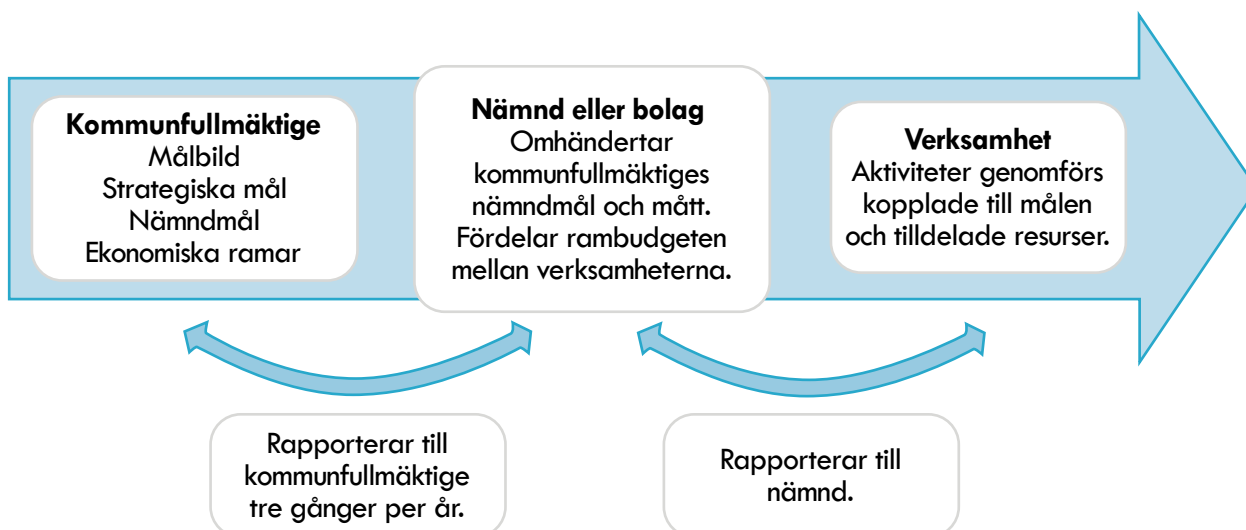
Styrmodell

Mora tillämpar mål- och resultatstyrning som grund för att prioritera och styra kommunens utveckling. Planering och genomförande ska utgå från ett internt och ett externt perspektiv. Det externa perspektivet har medborgarna i fokus och handlar om verksamhet, service och bemötande som kommunen levererar.

Det interna perspektivet har medarbetaren och organisationen i fokus och handlar om förutsättningar som har betydelse för att man ska kunna genomföra verksamhet och nå resultat. Med utgångspunkt från målbilden formuleras strategier och mål som syftar till att styra resurserna så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Ett viktigt övergripande ramverk för kommunens målarbete är *Strategi Hållbara Mora*. Med utgångspunkt från

målbilden har kommunfullmäktige beslutat om 9 strategiska mål. De beskriver vad kommunen ska uppnå och kan ses som den övergripande strategin för kommunens utveckling. Till respektive strategiskt mål finns 21 riktade mål med ett antal tillhörande prioriterade mått. Genom de riktade målen åtar sig nämnderna att uppnå den strategiska planens mål. Nämnderna beslutar sedan om verksamhetsspecifika mål.

I årsredovisningen redovisas resultaten för strategiska mål, riktade mål och särskilda direktiv och uppdrag. De är viktiga eftersom de är politiskt prioriterade, men enbart denna redovisning kan inte användas för att analysera hela den kommunala verksamhetens utveckling. Mer information om nämndernas verksamhet och ekonomi finns i respektive verksamhetsberättelser.



Ekonomistyrning

Resurserna är begränsade och verksamhetens uppdrag måste planeras i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunfullmäktige fastställer därför verksamheternas grunduppdrag och anger i den årliga budgeten övergripande vad som behöver utvecklas i verksamheterna och fördelar de ekonomiska ramarna. För att genomföra uppdragen planerar nämnder och styrelser genom sina förvaltningar och bolag vad som krävs i form av personal, lokaler, material etcetera och hur det ska finansieras.

Organisationen utövar ekonomistyrning i det löpande arbetet när den planerar, följer upp, analyserar och styr. Den sätter ekonomiska mål i relation till uppdragen och vidtar olika åtgärder för att nå målen. Ekonomistyrningen präglas därför av prioriteringar både av vad som görs och hur det görs. Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär att styra ekonomin både i ett kortare och längre perspektiv. Dagens behov ska tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Kommunen måste därför planera för att intäkterna täcker kostnaderna.

Intern kontroll

Nämnderna ska följa upp sin verksamhet genom den interna kontrollen. Den ska hantera risker som kan hindra kommunen att nå sina mål. Något förenklat handlar det om att se till att rätt sak görs i rätt tid och av rätt personer. Interna kontrollmoment ska vara integrerade i verksamhetens ordinarie processer för att styra ekonomi och verksamhet mot uppsatta mål. Kommunstyrelsen och nämnderna tar årligen fram planer för intern kontroll som följs upp och analyseras i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar och har möjlighet att besluta om obligatoriska kontrollmoment för nämnder. Obligatoriska kontrollmoment 2020 var

- attestanter och beställare är utbildade
- personuppgiftsincidenter behandlas enligt dataskyddsförordningen och fastställd rutin
- genomförande av planerade åtgärder enligt risk- och sårbarhetsanalys
- framtagande av inköps- och upphandlingsplan.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövar uppsikt över hela den kommunala organisationen. Uppsikt innebär att styrelsen aktivt ska informera sig om att nämnder, bolag och kommunalförbund bedriver sin verksamhet enligt fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer, att lagar och förordningar följs och att den ekonomiska förvaltningen är effektiv och säker. Uppföljningen är ett viktigt verktyg för att kommunstyrelsen ska kunna utöva sin löpande uppsikt. Uppsiktsplikten innebär inte att kommunstyrelsen kan överta ansvaret från en annan nämnd eller ett kommunalt bolag, men den kan om nödvändigt se till att kommunfullmäktige ingriper. Kommunstyrelsen utövade sin uppsiktsplikt 2020 bland annat genom att de nämnder som i första verksamhetsuppföljningen (VUP1) visade ett prognostiserat underskott fick redovisa åtgärder för att få ekonomin i balans. Det skedde vid höstens samtliga ordinarie kommunstyrelsesammanträden.

Styrdokument

En viktig del av styrningen utgörs av kommunens styrdokument. De syftar generellt till att förtydliga den politiska viljan och befordra en effektiv och säker verkställighet. Det finns två typer av styrdokument. De så kallade aktiverande dokumenten anger färdriktningen för hur Mora kommun ska agera för ett visst resultat, till exempel strategi, kommunplan och nämnd- och bolagsplaner. De normerande styrdokumentet talar om hur organisationen ska möta givna situationer och förhålla sig, exempelvis policyer, riktlinjer, rutiner och ägardirektiv.

Mora kommuns styrdokument ska utgå från kommunens målbild. Exempel på styrdokument som tillkom eller reviderades 2020: *Integrationsplan*, *Riktlinjer för tillfällig upplåtelse på offentlig plats* och *Riktlinjer för evenemang*. Samtliga kommunövergripande styrdokument finns samlade på morakommun.se.



God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse

Måluppfyllelse

I detta avsnitt redovisas måluppfyllelsen för de strategiska och de riktade målen. Det sker enligt Kommunplan 2020 med en sammanfattande analys av respektive målområde och kommunens utveckling mot den långsiktiga målbilden. Bedömningen av resultaten för ekonomisk hushållning baseras dels på utfallet av måtten, dels på beskrivningarna av hur kommunen arbetade för att nå de 21 riktade målen.

Bedömning av måluppfyllelse	Symbol
Uppfyllt, minst 100 procents måluppfyllelse	●
Delvis uppfyllt, minst 80 och lägre än 100 procents måluppfyllelse	◆
Inte uppfyllt, lägre än 80 procents måluppfyllelse	■
Utfall för bedömning saknas	◇

Genomsnittlig måluppfyllelse per strategiskt mål

Målområde 1 – Livslångt lärande		
Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar	●	↗
Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolåren	◆	↗
Målområde 2 – Vår hållbara kommun		
Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle	◆	→
Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda	◆	↗
Målområde 3 – Tillväxt och utveckling		
Digitalisera för hållbar utveckling	◆	↗
Främja hållbart företagande	●	↗
Stödja vägen till arbete	◆	↘
Målområde 4 – Livskvalitet för alla		
Ge alla barn en bra start i livet	◆	→
Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen för alla	◆	↘

Livslångt lärande

Strategiskt mål – Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar

Riktat mål – Hållbarhetsmedlen nyttjas och söks av flera olika verksamheter årligen

Målet är uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel medel som söks varje år, procent	100	122	●	-

Av de avsatta 8,1 miljoner kronorna för hållbara idéer söktes 9,9 eller 122 procent. Därmed uppfylldes målet. Det kom in 19 ansökningar och 8 beviljades medel.

Strategiskt mål – Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolåren

Riktat mål – Alla barn och elever når målen i skolan

Målet är uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Genomsnittligt meritvärde för åk 9	223	226	●	213,5
Andel elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram	84	84,2	●	76,3

Meritvärdet i årskurs 9 blev 226. Värdena på riksnivå för kommunala huvudmän de senaste fem läsåren var 223–229. Moras två högstadieskolor hade ganska lika meritvärden. Behörigheten till gymnasieskolan höjdes, samtidigt som skillnaden i meritvärden mellan könen i årskurs 9 minskade och i stort sett utjämnades.

Riktat mål – Alla elever är trygga och har studiero i skolan

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Elevernas syn på trygghet, tillit och studiero, procent	85	69	◆	73

Resultatet är sammanvägt från svaren på sex frågor i en elevenkät. Det som drog ner resultatet var frågan om hur eleverna följer skolans ordningsregler (53 procent). De flesta elever upplevde sig trygga i sin lärandemiljö.

Riktat mål – Skolan ska vara en trygg arbetsplats

Målet är uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel elever som känner sig trygga på skolan (gymnasieskola), procent	87	89	●	88,4

Andelen elever som känner sig trygga på skolan var totalt 89 procent. På de högskoleförberedande programmen blev resultatet 89 procent, på yrkesprogrammen 92 procent och på IM 76 procent.

Riktat mål – Varje elev ska utvecklas mot sin fulla potential

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel elever med högskoleförberedande examen, procent ¹	98	89	◆	84
Andel elever med yrkesexamen, procent ²	98	83	◆	83
Andel ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, procent	80	76,2 (2018)	◆	75,2 (2017)

Andelen elever med högskoleförberedande examen var 89 procent, en ökning från 2019. Andelen som klarade yrkesexamen låg på oförändrade 83 procent.

Måttet andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller i studier efter två år var 76,2 procent, enligt statistik från 2018.

1 Kommunens egna siffror.

2 Se fotnot 1.

Riktat mål – Attraktiv gymnasieskola i regionen

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel förstahandssökande från kommuner inom förvaltningsområdet, procent	>70	67	◆	70,2

Av totalt 397 personer födda 2004 och folkbokförda i Mora, Orsa eller Älvdalen började 266 i gymnasiet.

Riktat mål – Kultur- och fritidsnämnden ska ta ett särskilt ansvar för att alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kulturella upplevelser, läslust och eget skapande

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel barn i förhållande till antal invånare 7–15 år som är elever i kulturskolan, procent	24	23	◆	25
Antal besökare till Rosa husets öppna fritidsverksamhet, helår	7 000	6 123	◆	6 562

Måttet andel barn i förhållande till antal invånare 7–15 år som är elever i kulturskolan innefattar antalet avgiftsbelagda kurser som elever i åldrarna 7–15 år deltar i.

Ungdomsgården hade totalt 6 123 besökare.

Sammanfattande analys – Livslångt lärande

Kommunen fortsatte att utvecklas på området livslångt lärande och förbättrade merparten av resultaten jämfört med 2019. Fina resultat nåddes framför allt i grundskolan och gymnasiet, vilket är en mycket viktig faktor för den långsiktiga utvecklingen. Viktigt för all utveckling i kommunen är också att verksamheterna söker tillgängliga hållbarhetsmedel, vilket de gjorde.

Sedan det blev möjligt att söka hållbarhetsmedel till innovativa projekt 2019 har 40 ansökningar inkommit, 20 beviljats, 9 avslagits, 5 återtagits av sökande och övriga är under bearbetning. Sex projekt är avslutade. Hållbara idéer möter stort intresse från kommunens verksamheter och samtliga förvaltningar har sökt medel. En viss nedgång av antalet nya beviljade projekt skedde 2020. Möjligen

påverkade pandemin söktrycket. En e-tjänst för ansökan av medel införs i början av 2021 för att underlätta sökprocessen och handläggningen. En kommunikationssatsning genomfördes, med bland annat film och Instagramtakeover, för att hålla engagemang och kommunikation kring projekten i gång.

För att uppnå bättre resultat i skolan låg fokus på det systematiska kvalitetsarbetet, ledarskapet i klassrummet, tillgängligt lärande och förutsättningar för rektors ledarskap. Arbetet skedde i samarbete med Skolverkets Samverkan för bästa skola. Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, och av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Elevernas upplevelse av trygghet på gymnasieskolan ökade och kränkningarna mellan elever minskade. Under vårterminens början fokuserade gymnasiet på arbete med närvaro, Kärleken är fri, MVP (Mentorer i våldsprevention) och TREK (Trygghet, Respekt, Engagemang, Kvalitet). I mars gick gymnasiet helt över till fjärrundervisning, vilket gjorde att vissa planerade insatser inte kunde genomföras. Höstterminen fortsatte i pandemins spår med växelvis fjärrundervisning och närundervisning för att i december helt gå över till fjärrundervisning. Det gjorde det svårt att bedriva ett systematiskt värdegrundsarbete.

För att öka måluppfyllelsen fokuserade gymnasiet på ämnena matematik och fysik. Bland annat ökades undervisningstimmarna i matematik och i fysik erbjöds stöd utanför skoltid. Yrkesprogrammen påverkades mest av pandemin.

Gymnasiet arbetar ständigt med att utveckla undervisningen och möta elevernas önskemål om utbildning, samtidigt som skolan också behöver ta hänsyn till de olika branschernas behov i området och regionen. Antagningsstatistiken visade att Mora gymnasium fortsatte att vara en attraktiv gymnasieskola både för elever från Moras eget upp-tagningsområde och för dem från andra kommuner. Av de förstahandssökande kom 37 elever från andra kommuner in på idrottsgymnasiet.

En av anledningarna till att Mora inte nådde målet andel barn i kulturskolan var att bemanningen var lägre än 2019. Framöver kan det statliga kulturskolebidraget göra att fler barn och unga får plats i kulturskolans projekt och prova-på-verksamhet.

Rosa husets öppna fritidsverksamhet hade fler besökare än väntat med tanke på pandemin. Fördelningen mellan pojkar och flickor fortsatte dock att vara problematisk, eftersom cirka 80 procent av besökarna var pojkar. Under sommaren gjordes en satsning på aktiviteter för enbart flickor.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse

- Stimulera innovationstänkande och förbättra projektkunskapen i organisationen.
- Fortsätta att ha fokus på det systematiska kvalitetsarbetet, ledarskapet i klassrummet, tillgängligt lärande och förutsättningar för skolledares ledarskap.
- Fortsätta arbeta med trygghet och studiero i grundskolan enligt Samverkan för bästa skola. Arbeta mer med elevers delaktighet enligt tillgängligt lärande, till exempel när ordningsregler formuleras och i aktiv uppföljning.
- Fortsätta arbetet med mentorer i våldsprevention (MVP) i gymnasieskolan.
- Fortsätta satsa på aktiviteter för enbart flickor i Rosa husets öppna fritidsverksamhet.

Vår hållbara kommun

Strategiskt mål – Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle

Riktat mål – Effektiv fordonspark

Målet är inte uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel fossiloberoende fordon i kommunens fordonspark, procent	20	4,6		10

Målet uppnåddes inte och utfallet försämrades.

Riktat mål – Minskad miljöpåverkan från utsläpp

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Mängd utsläpp av koldioxid från Mora kommuns och de kommunala bolagens resor (mängd i ton)	<464	585		585
Mängd utsläpp av växthusgaser i den geografiska kommunen, ton per invånare	<2,5	3,69 (2018)		4,01 (2017)

Koldioxidutsläppen från kommunens resande med bil låg totalt (Mora kommun och Morastrand) på samma nivå som 2019.

Utsläppen av växthusgaser var 3,7 ton per person 2018. Utsläppen minskade 1990–2018 med 38 procent och 2017–2018 med 6 procent. Transportsektorn stod för 58 procent av de totala utsläppen av växthusgaser i Mora.

Strategiskt mål – Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda

Riktat mål – Ekologiskt och närproducerat livsmedel

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel ekologiska livsmedel och råvaror inköpta av kostenheten, procent	>35	28,3	◆	-
Andel närproducerade och närodlade livsmedel och råvaror inköpta av kostenheten, procent (svenskt)	>65	70	●	67
Livsmedel som upphandlas ska vara producerat i enlighet med svensk djurskyddslag, procent	100	100	●	-

Mora uppfyllde inte målet för ekologiska livsmedel och råvaror och låg på samma nivå som snittet i landet. Mängden ekologiska livsmedel har minskat sedan 2016.

Av de livsmedel kommunen köpte in var 70 procent närproducerat och närodlat (från och i Sverige), och 36,5 procent var lokalt odlat och producerat (30 mils radie från Mora).

Riktat mål – Mängden matavfall inom den kommunala organisationen ska minska till förmån för hållbart nyttjande av naturens resurser

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Matsvinn i den kommunala organisationen ska minska jämfört med år 2018, procent	>25	23	◆	-

Målet för matsvinn nåddes nästan. Andelen blev totalt 44 gram per portion (tallriks- och serveringsvinn). Det var 23 procents minskning från utgångsvärdet 2018 på 57 gram. För att nå målet ska matsvinnet maximalt uppgå till 43 gram per portion.

Sammanfattande analys – Vår hållbara kommun

Särskilt viktigt är att miljöpåverkan från utsläpp minskar, vilket gradvis sker, även om utsläppen av koldioxid från resor var oförändrade mellan 2019 och 2020.

Under första kvartalet började kommunens parkeringar inventeras för installation av laddningsstolpar och ett antal parkeringar valdes ut. Den ekonomiska ramen för fordon fanns i nämndernas budgetar, vilket försvårade arbetet med att effektivisera fordonsparken. Ramen flyttas till servicenämnden den 1 januari 2021. För att nå målet fler fossiloberoende fordon krävs att fler fossildrivna bilar byts ut parallellt med att antalet bilar minskas. Nyttjandegrad och nya arbetssätt blir avgörande faktorer i arbetet med att minska antalet tjänstefordon.

Den svagt positiva trenden med minskande utsläpp av koldioxid från resor avstannade. Körsträckorna med kommunens bilar ökade med cirka 13 procent från 2018. Därför är en snabb omställning till fler fossiloberoende fordon och förnybara drivmedel helt avgörande för om målet ska nås till 2022.

Sveriges utsläpp av växthusgaser minskar för långsamt. För att nå det långsiktiga klimatmålet om nettonollutsläpp till 2045 krävs en genomsnittlig minskningstakt om 6–10 procent per år från 2019. Om minskningen av växthusgaser i Moras geografiska kommun fortsätter i samma takt, kan kommunens mål till 2022 vara möjligt att nå. Kraftfulla åtgärder inom transportsektorn är viktiga för att åstadkomma minskningen.

Matsedeln för alla skolor och förskolor förändrades bland annat för att gynna en ökad andel lokalt producerade livsmedel. Samtidigt ska maten vara varierad, näringsriktig, hållbart producerad och god. De lokala råvaror som det finns störst tillgång på och som kan användas är potatis, mejeriprodukter, bröd, kött och chark.

Att livsmedel som upphandlas ska vara producerat i enlighet med svensk djurskyddslag är ett krav. Leverantören åtar sig att följa det och därmed uppfyllde kommunen målet 100 procent.

Matsvinnprojektet som inleddes i februari gav effekt direkt. Samtliga kök som servicenämnden

ansvarar för började väga tallriks- och serverings-svinnet dagligen, för att det skulle bli tydligt. Det blev en stor framgångsfaktor för alla som arbetade i köksverksamheten och även för matgästerna. Det påverkade även ekonomin och miljön positivt. Under våren infördes också Klimatlådan där överbliven mat från skolköken kan köpas till reducerat pris.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse

- Upphandla och installera laddningsstolpar. Identifiera de fossildrivna fordon som ska ersättas med elbilar.
- Fortsätta att ha så många maträtter som möjligt på matsedeln som ökar andelen lokalt producerade livsmedel.

Tillväxt och utveckling

Strategiskt mål – Digitalisera för hållbar utveckling

Riktat mål – Digitalisering är en självklar del i verksamhetsutvecklingen

Resultat saknas.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel kommunrelaterade ärenden medborgare kan utföra digitalt, procent	20	-	◇	-

Eftersom det inte finns något utgångsvärde, går det inte att få ett resultat.

Riktat mål – Tillhandahålla fiberbaserat bredband till företag och hushåll

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Anslutningsgrad i utbyggda områden, procent	>75	72	◆	70

Över 280 hushåll anslöts till kommunens stadsnät. Mora kommun uppnår nu sitt eget och regeringens bredbandsmål att tillhandahålla bredband om 1 Gbit/s till över 98 procent av kommunens hushåll senast 2025.

Strategiskt mål – Främja hållbart företagande

Riktat mål – Moras näringslivsklimat ska ha en positiv utveckling

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Placering i Svenskt Näringslivs rankning av företagsklimatet	<100	77	●	107
SKR:s servicemätning Insikt (Nöjd kundindex)	>78	(2018)	◆	(2018)

Mora förbättrade sin placering bland Sveriges kommuner i Svenskt Näringslivs rankning från plats 107 till 77 och kom på tredje plats i Dalarna. Företagarna ansåg till exempel att politikernas, tjänstemännens och allmänhetens attityder till företagande hade blivit bättre. De största framstegen var inom myndighetsutövningen. Enkäten genomfördes dock innan pandemin bröt ut, och många företag har andra utmaningar nu.

Resultatet av servicemätningen presenteras i april 2021.

Strategiskt mål – Stödja vägen till arbete

Riktat mål – Ta tillvara tillgänglig kompetens

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel upphandlade tjänsteavtal med krav på social hänsyn, procent	>10	-	◇	-
Andel invånare 17–24 år som varken studerar eller arbetar ska minska jämfört med föregående år, procent	<9,3	9,3 (2018)	●	9,7 (2017)

Kravet på social hänsyn i upphandlingar kunde inte mätas tidigare, men det blir möjligt framöver. År 2020 innehöll få tjänsteavtal krav på social hänsyn.

Resultatet för andelen unga som varken studerar eller arbetar publiceras 2022. En ögonblicksbild av ungdomsarbetslösheten från december visade dock att av invånarna i åldrarna 18–24 år var 11,2 procent arbetslösa, jämfört med 7,9 procent i december 2019.

Sammanfattande analys – Tillväxt och utveckling

Något som är viktigt för utvecklingen är att invånarna kan utföra kommunrelaterade ärenden digitalt och att Mora har ett gott näringslivsklimat.

En e-tjänsteplattform lanserades i november och en organisation för e-tjänster sattes upp på it-enheten. Kommande år har förvaltningarna möjlighet att omvandla analoga tjänster till digitala och därmed närma sig målbilden för 2022.

Efteranslutningar pågick för att ansluta fler i utbyggda områden till det kommunala stadsnätet.

Mora, Orsa och Älvdalen samarbetade i projektet Främjande myndighetsutövning, som syftade till att utveckla förståelse, tillit och dialog mellan myndigheter, beslutsfattare och näringsliv.

Utvecklingen av upphandlingar med krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet pågår och finns med som mål i handlingsplanen 2021.

Ungas möjlighet till arbete och studier för-sämrades i hela landet som en effekt av pandemin. Ungdomar som slutade årskurs 9 eller gick i gymnasiet erbjöds feriepraktik efter att staten tillförde nya medel för sommarjobb. Mora var den kommun i Dalarna som ordnade flest platser. Även en sommarskola för unga entreprenörer anordnades i samverkan med UF Dalarna med ett tiotal deltagare.

Aktiviteter och åtgärder för ökad målpuffyllelse

- Fortsätta utveckla nya e-tjänster.
- Införa välfärdsteknik som en viktig del i ett framtida arbetssätt när medarbetarna blir färre.
- Fortsätta arbeta tillsammans med företagen för att göra Mora ännu attraktivare, underlätta kontakterna mellan skola och arbetsliv och arbeta strategiskt med ett matchat utbildningssystem.
- Fortsätta arbeta strategiskt med ungt entreprenörskap.

Livskvalitet för alla

Strategiskt mål – Ge alla barn en bra start i livet

Riktat mål – Förskolan ger alla barn förutsättningar att lyckas

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Nöjd medborgarindex – förskolan	>67	67		64 (2018)
Andel barn som erbjuds plats på förskola på önskat placeringsdatum, procent	>81	44		48

Medborgarna i Mora var något nöjdare med förskolan än snittet i riket.

Andelen barn som erbjöds plats före eller på önskat placeringsdatum sjönk ytterligare till 44 procent, medan snittet för riket var 63 procent.

Strategiskt mål – Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen för alla

Riktat mål – Socialnämndens verksamheter ska präglas av delaktighet och inflytande

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, procent	>94	89		93
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, procent	>82	66		74
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, procent av maxpoäng ³	>82	-		76 (2018)
Korttidsfrånvaron ska minska, procent	<3,5	7,9 ⁴		5,2 ⁵

I äldreomsorgen angav 77,5 procent att de var nöjda, medan 89 procent var nöjda med hemtjänsten. Båda var i nivå med tidigare år och med snittet för landets kommuner.

- 3 Statistiken är borttagen från Kommunens kvalitet i korther (KKIK) och mätter utgår därmed.
- 4 Ackumulerat utfall, januari till december 2020.
- 5 Ackumulerat utfall, januari till december 2019.

Nöjdhetsgraden på särskilt boende har gradvis sjunkit och i 2020 års mätning blev resultatet 66 procent. Det var lägre än snittet på 81 procent i riket.

Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende är ett nyckeltal som utgått ur brukarundersökningen. Istället kan måttet brukaren trivs alltid hemma, från brukarbedömningen boende LSS totalt, användas. Moras resultat blev där 68 procent och snittet i landet var 80 procent.

Korttidsfrånvaron ökade. Anledningen var pandemin, som innebar att personal skulle stanna hemma vid minsta symptom.

Riktat mål – Säkerställa ett brett utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter för såväl unga som äldre samt möjliggöra för större evenemang i Mora

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Nöjd medborgarindex – kulturutbud	>65	59		60 (2018)
Nöjd medborgarindex – fritidsmöjligheter (idrotts- och motionsanläggningar)	>65	64		62 (2018)

I Nöjd medborgarindex – kulturutbud fick Mora betyget 59, vilket var i nivå med snittet i deltagande kommuner. Medborgarna gav över lag bibliotek högt betyg, utställnings- och konstverksamheten medelbetyg och utbudet av teater och konserter lågt betyg.

Mätningen av Nöjd medborgarindex för fritidsmöjligheter gav Mora betyget 64, vilket var något högre än genomsnittresultatet.

Riktat mål – Medborgarna ska ges möjlighet att delta i kommunens utveckling

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel unga som upplever att de har möjlighet att framföra åsikter till dem som bestämmer i kommunen, procent	>50	21,6 (2018)		21,6 (2018)
Andel som får svar på e-post inom en dag, procent	>92	91		70

I LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken), som genomförs vart tredje år, angav 19,1 procent av högstadieläverna och 24,1 procent av gymnasieeleverna att de kunde föra fram sina åsikter till dem som bestämmer. Moras resultat låg något under rikssnittet för högstadiet och något över för gymnasiet.

I den senaste mätningen av svarstiden för e-post fick Mora ett resultat på 91 procent. Snittet låg på en svarstid om 2 timmar. Det var en klar förbättring mot 2019, då det var 70 procent och ett snitt på 7 timmar. Snittet för övriga kommuner var 89 procent och 4 timmar.

Riktat mål – Medborgarna blir korrekt bemötta i kontakt med kommunen

Målet är delvis uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Nöjd medborgarindex – bemötande och tillgänglighet	>65	58		59 (2018)

Mora fick ett något sämre betyg av medborgarna när det gällde bemötande än 2018. I jämförelse med andra kommuner placerade kommunen sig dock bland de 25 procent bästa i landet.

Riktat mål – Medborgare ska ges möjlighet att välja cykel som färdmedel istället för bil

Målet är uppfyllt.

Mått	Mål 2020	Utfall 2020	Måluppfyllelse	Utfall 2019
Andel av kommunens medborgare som använder cykeln som färdmedel en gång i veckan eller mer ska öka	>0	40		-

Det var första gången cykelmätningen ingick i medborgarundersökningen. Resultatet baserades på cykelvanorna i april till september och visade att 23 procent använde cykeln varje eller nästan varje dag och kvinnorna i något större utsträckning än männen. Personer i åldersgruppen 30–64 år var de som mest frekvent använde cykeln som färdmedel.

Sammanfattande analys – Livskvalitet för alla

För att området ska utvecklas måste alla grupper i samhället få möjlighet till god livskvalitet, inflytande och delaktighet.

Många förskolebarn behövde plats samtidigt och därför delades introduktionen upp på olika datum, vilket innebar förseningar. Önskemål om startdatum på helgdagar och skollov kan också påverka.

Hemtjänsten förberedde för att kunna ta bort alla extrarader på scheman, vilket skulle innebära fler tillsvidareanställda och färre vikarier. Förändringen genomfördes i början av 2021 och målet är bättre personalkontinuitet, arbetsmiljö och trygghet.

Både hemtjänsten och särskilt boende satsade på kompetensutveckling för baspersonalen och förbättrad introduktion av vikarier.

Särskilt boende ska arbeta vidare med otryggheten brukarna känner. Personaltäthet och aktiviteter för de boende ska prioriteras.

Socialförvaltningens kvalitetsarbete fortsatte med hjälp av metoden Individens behov i centrum (IBIC). Det började införas under våren vid gruppboende LSS. Det har tidigare införts vid särskilt boende.

Bibliotek och biblioteksservice fanns tillgängligt för medborgarna hela året med mycket generösa öppettider. Konst- och utställningsverksamheten var också i gång. Scenkonst i form av konserter och teater erbjöds mer sällan och kulturenheten lade fokus på att erbjuda barnteater till de minsta barnen och deras föräldrar.

De planerade politikerluncherna och dialogmötena mellan unga och beslutsfattare ställdes in med anledning av pandemin. Kommunen arbetade för att hitta andra sätt för unga att föra fram sina åsikter och få information om vad kommunen gör. Instagramkontot @ungimora är ett exempel.

Moras webb-tv och webbplatsen utvecklades. Den senare är nu helt tillgänglighetsanpassad.

Hållbara idéer beviljade medel för att öka cykelanvändningen. Projektet *Beteendepåverkande åtgärder under genomfarten* pågår 2020–2022. Det innehåller flera aktiviteter som ska uppmuntra och främja ökad cykling i Mora medan ombyggnaden av genomfarten pågår och därefter. I samband med delsträcka 2 i genomfartsarbetet omprojekterades gång- och cykelrampen till Noretbron och andra mindre kompletteringar gjordes för att optimera gång- och cykelvägarna i området.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse

- Det behövs en dialog om introduktionsperioder och förtydligande av när det är möjligt att bli erbjuden förskoleplats.
- Socialförvaltningens verksamheter behöver årligen analysera och prioritera de områden från brukarbedömningen som är särskilt viktiga att arbeta vidare med.
- *Heltidsresan* med personalplanering ska genomföras.
- Verka för att öka utbudet av scenkonst.
- Skapa dialogforum mellan ungdomar och förtroendevalda, göra det möjligt för unga att få inflytande i utvecklingsprojekt och se till att ungdomsperspektiv finns med hela vägen. Förankra den reviderade regionala ungdomsstrategin.
- Fortsätta utveckla webben och lyfta fram olika verksamheter där. Utbilda i bemötande.



Förväntad utveckling

Särskilda direktiv och uppdrag från strategisk plan 2019–2022

De särskilda direktiven och uppdragen är kommunfullmäktiges sätt att beskriva en uppgift som ska utföras av en nämnd under mandatperioden.

Ej startat	■
Ständigt pågående	◆
Pågående	◆
Nästan klart	●
Klart	✓

Tvärsektoriella fokusområden

Digitalisera för hållbar utveckling

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Skapa förutsättningar för e-legitimation och elektronisk signering för kommunens tjänster	◆	●	2021
Medverka till att ge medborgare ökad förmåga och möjlighet att delta i det digitala samhället	◆	◆	
Skapa förutsättningar för en hög digital kompetens hos medarbetarna och säkerställ att kompetensen nyttjas	◆	◆	2022
Utveckla en digitaliseringsstrategi	■	◆	2021
Utveckla en ny webbplattform	✓		
Bygg upp förutsättningar för hantering av digital information genom e-arkiv	✓		

Förutsättningar för e-legitimation och elektronisk signering av kommunens tjänster löstes tekniskt. En förstudie om olika signeringslösningar för att få till ett ramverk pågick och ska vara klar i februari 2021.

En e-tjänsteplattform introducerades och började fungera i november. De första e-tjänsterna beräknades bli klara att presenteras för medborgare vid årsskiftet. Nu finns det stora möjligheter för förvaltningarna att omvandla analoga tjänster till digitala och därmed närma sig målbilden för 2022. I slutet av 2022 ska medborgarna kunna nå många av kommunens tjänster 24 timmar om dygnet och få full tillgång till både nya och gamla ärenden digitalt. E-tjänsteplattformen och e-tjänster kommer tillsammans med andra projekt i Hållbara idéer att kraftigt öka medborgarnas möjligheter att delta i det digitala samhället. Ett betydande projekt som påbörjades var *Digital delaktighet*. Projektägare är kultur- och fritidsförvaltningen.

Projektet *Livsresan* ska skapa förutsättningar för hög digital kompetens hos medarbetarna och se till att kompetens nyttjas. Projektet kom i gång 2019, men fördröjdes av att det grundläggande tekniska delprojektet drog ut på tiden. Det beräknas dock bli klart 2021 och därefter kan övriga fem delprojekt starta.

Ett utkast till en digitaliseringsstrategi togs fram och ska behandlas politiskt 2021.

Bättre resultat ska uppnås vad avser service och bemötande

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Etablering av den nya servicenämnden och serviceförvaltningen	✓		
Utredning av eventuell kundtjänst	✓		
Deltagande i projektet	◆	✓	
Främjande myndighetsutövning	◆	◆	
Utveckla digitala kommunikationskanaler	◆	◆	
Utredning kring ökade möjligheter till delaktighet och inflytande för medborgarna (främst för unga och seniorer)	■	◆	2022

Mora, Orsa och Älvdalen samarbetade i projektet *Främjande myndighetsutövning* som syftade till att utveckla förståelse, tillit och dialog mellan myndigheter, beslutsfattare och näringsliv. En ny projektledare tillsattes i början av året och projektet är avslutat. Ett antal workshoppar genomfördes med medverkande från miljökontoret, stadsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Ett nytt videohanteringsverktyg, webb-tv (screen9) infördes. Det skapar bra förutsättningar för att svara mot GDPR-krav och uppfyller tillgänglighetsdirektivet som började gälla i september. Direktivet innebär att alla ska ha lika stor tillgång till digitalt innehåll.

En utredning kring ökade möjligheter till delaktighet och inflytande för medborgarna påbörjades.

Samtliga beslut ska prövas utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Spridning av medvetenhet och kunskap om Strategi Hållbara Mora	◆	✓	
Prövning av beslut (ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet)	◆	◆	2021

Hållbara Mora finns på en egen sida på morakommun.se. Kommunikationsinsatser som att ta fram filmer, starta ett Instagramkonto och aktivitet på LinkedIn gjordes. Intresset för *Hållbara Mora* var stort från omvärlden. Exempelvis uppmärksammades det av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Regeringskansliet och Utrikesdepartementet. Kommunens årshjul för planering och uppföljning kompletterades med dialogmöten om strategin *Hållbara Mora* med nämnd- och förvaltningsledningar både vår och höst. Även inslag om pågående Hållbara idéer-projekt presenterades vid den årliga uppföljningskonferensen.

Formerna för hur samtliga beslut ska prövas i ett hållbarhetsperspektiv undersöks och verktyg för sådan prövning tas fram 2021.

Särskilda uppdrag under mandatperioden

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

Särskilda uppdrag för- och grundskolenämnden	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Närhetsprincipen ska vara vägledande i förskolans planering och organisation	✓		
Det ska finnas såväl barnskötare som förskolelärare på kommunens förskolor	◆	✓	
Föräldrarna i Mora kommun ska kunna erbjudas dagbarnvårdare	✓		
Föräldrarna i Mora kommun ska erbjudas barnomsorg under kvällar och helger	✓		
Samarbetet med lärarutbildningen ska utvecklas	✓		
Det ska finnas valfrihet och ett brett utbud inom de olika skolformerna	✓		
Samverkan med närliggande företag, föreningar och samhällsservice ska utvecklas	◆	◆	2022
Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero	◆	◆	
Lärarnas administrativa uppgifter ska minska	◆	●	2021
Pulsträning ska införas på alla skolor	◆	●	2021
Profilinriktningar ska tillskapas inom estetik, idrott, natur och teknik samt språk på högstadiet	◆	◆	2022

En vägledande princip är att förskoleavdelningarna ska bemannas med en barnskötare och två förskollärare. Kommunen har utbildade handledare för studenterna från barn- och fritidsprogrammet på Mora gymnasium och kan ge dem möjlighet till bra praktikperioder. Dessutom tar förskolan emot studenter från yrkesvuxenutbildningen under tre terminer med praktik två dagar i veckan. En befattningsbeskrivning för utbildade barnskötare togs fram under våren i samverkan med ansvarig rektor samt lärare på barn- och fritidsprogrammet. I samarbete med Högskolan Dalarna erbjuds barnskötare i Mora kommun en vidareutbildning på 15 högskolepoäng. Mora är utsett till Partnerförskoleområde, vilket innebär att kommunen har ett antal verksamhetsförlagda utbildningslärare som tar emot förskollärostudenter från Högskolan Dalarna.

Skolan samverkar med ett stort antal intressenter som näringslivet, föreningar, idrottsrörelsen och kyrkan. Samarbetet strukturerades och förbättrades inom ramen för *Morakontraktet*. Arbetet pausades delvis på grund av pandemin, men inom följande områden pågick arbetet helt, delvis eller på distans: *Yrkesdag på skolan*, istället för yrkesmässan, där arbetsgivare besökte klasser, digitaliserad PRAO, *Industrinatta* (covidpaus), skola-arbetslivsfond, olika projektidéer som till exempel kreativa yrken, studiebesök på Mora kommun och elevuppgifter, Morkarbyhöjdens mäsä där eleverna fick utföra, demonstrera och marknadsföra produkter och/eller utveckla befintliga produkter på uppdrag av företag samt handledarutbildning och *Kockduellen*.

Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero. Därför tar skolorna fram ordnings- och trygghetsregler. Varje skola är skyldig att årligen ta fram planer mot kränkande behandling och för lika-behandling. En del skolor har trygghetsteam som hanterar ärenden om kränkande behandling. Alla sådana ärenden och lång eller oroande skolfrånvaro anmäls till nämnden. Den största pågående insatsen är tillgängligt lärande. Området social miljö fokuserar på att alla barn och elever ska ges möjlighet till delaktighet och utveckling i en tillgänglig miljö (normer, attityder, värderingar, ramar och regler). En omfattande kartläggning (enkäter, intervjuer, trygghetsvandring, elevråd med mera) visade att raster och förflyttningar behöver prioriteras. Där har skolorna flera insatser och grupper som jobbar på olika sätt, inte minst på fritids. Nya resurspedagoger bidrar till arbetet. I steg ett infördes två tjänster på Noret F-6 och Morkarby F-6. Arbetet med skolans ordningsregler ska intensifieras.

Uppdraget att minska lärarnas administrativa uppgifter har pågått sedan höstterminen 2018 och de har minskat på 7-9-skolorna. Morkarbyhöjden redovisade i sin utvärdering att de administrativa uppgifterna lättade när funktionen studiepedagog infördes vid läsårsstarten 2018. En studiepedagog per årskurs har övertagit mentorsrollen från ämnesläraren. Förvaltningen sökte statsbidraget för lärarassistenter för att förstärka konceptet resurspedagoger på F-6-skolorna. Tjänsten innehåller även uppdrag för att öka den fysiska aktiviteten. I steg ett infördes en tjänst vardera på Morkarby och Noret. I övrigt reviderades nämndens informationshanteringsplan, skoladministrationen utökades med en halvtidstjänst. Förvaltningen arbetar med att förtydliga alla digitala verktyg och med att hantera dokumentationen.

För- och grundskolenämnden beslutade i oktober om Handlingsplan skola i rörelse. Eleverna ska få möjlighet till rörelse och fysisk aktivitet alla skoldagar. Nämnden vill se ett antal fysiska aktiviteter under skoldagen och därför har begreppet "puls-träning" vidgats till "skola i rörelse". Det riktas till förskoleklass till och med årskurs 6 med en plan och till årskurs 7-9 med en annan. Varje skola har i uppdrag att ta fram en lokal plan. Arbetet utvärderas i skolornas kvalitetsrapporter och i verksamhetsuppföljning 2. De lokala planerna innehåller även samverkan med RF-SISU Dalarna om *Rörelsesatsning i skola* och samarbete med Dalarnas skolidrottsförbund för att starta lokala Skol-IF-föreningar.

Särskilda uppdrag gymnasienämnden	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Gymnasiet ska ta initiativ till samråd med fastighetsägaren för att utarbeta underlag för ändamålsenliga lokaler	◆	◆	2022
Gymnasiet ska driva frågan om fler elevboenden	◆	✓	
Gymnasiet ska samverka med profilinriktningarna på högstadiet	◆	◆	2022
Utbildningen på barn- och fritidsprogrammet ska kopplas ihop med kompetensbehovet inom förskolan	◆	✓	
Ung Företagsamhet, UF, ska utökas till minst 50 procent av gymnasiets program	✓		
Den gymnasiala lärlingsutbildningen ska stärkas	✓		
Gymnasieutbildning inom International Baccalaureate (IB) ska inrättas på gymnasiet	✓		
Mora högskolecentrum ska ha en central roll för Morabornas möjligheter att studera vidare och kännedomen om verksamheten behöver öka	◆	◆	2021
Lämplig placering av Mora högskolecentrum ska utredas under mandatperioden	◆	✓	
Möjligheterna till högskolestudier i Mora ska utvecklas via etablering av kontakter med högskolor i landet	✓		

Uppdraget att ta initiativ till samråd med fastighetsägarna påbörjades. Lokalbehovsutredningen lämnades in till fastighetsägaren i augusti och finns med i lokalbehovsplanen för hela kommunen.

Gymnasiet har en pågående dialog med Morastrand om elevbostäder. Bolaget har hittills levererat bostäder till de elever där det finns krav på förvaltningen att tillhandahålla elevbostäder. En dialog inleddes om framtida behov och den optimala utformningen av elevbostäder. En kartläggning från augusti visade att förvaltningen har tillräckligt med elevboenden för dem där det krävs.

Gymnasie- och för- och grundskoleförvaltningarna samverkar med högstadiet kring profilinriktningarna.

Högskolecentrum skulle finnas på Mora gymnasium för att informera om möjligheten att studera på distans vid olika högskolor, men pandemin satte stopp för det. Ny marknadsföring planeras till våren 2021. Högskolecentrum deltar vid företagarrukostar för att berätta dels om möjligheterna till studier, dels om att företagare kan hitta studerande som kan göra sina examensarbeten på företag i kommunen. Uppdraget planeras att slutföras under mandatperioden. Det är dock svårt att mäta om insatserna gett effekt.

En utredning visade att en lämplig placering av Mora högskolecentrum vore i samma lokaler som gymnasiet, eftersom det skulle ge samverkansvinster. Lokalutredningen visar att det för närvarande inte får plats fler verksamheter på Mora gymnasium. Det kan ändras om det byggs nya gymnasielokaler. I den processen ska Mora högskolecentrum tas med.

Särskilda uppdrag socialnämnden	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Boendeformer för seniorer ska utredas och planeras med valfrihet och självbestämmande som ledord	◆	◆	2021
Samverkan och dialog med seniorer i beslutsprocesser ska utvecklas	◆	◆	2021
Det ska finnas möjlighet till avlastning för dem som vårdar anhöriga i hemmet	✓		
Möjligheterna att etablera en äldrecentral tillsammans med regionen ska utredas under mandatperioden	■	✓	

Utredningen av boendeformer för äldre presenterades för socialnämnden under våren. Tydliga beslut om inriktningen på framtida boendeformer krävs. Analysen pågår och redovisas i nämnden i mars 2021.

En enkät skickades till seniorer på trygghetsboenden och till pensionärsorganisationer. Syftet var att inhämta synpunkter på vad som är viktigt med ett trygghetsboende för dem som kanske väljer ett sådant i framtiden och vad de som redan bor där anser vara bra och mindre bra.

Det finns möjlighet till avlastning för dem som vårdar anhöriga i hemmet. Viss avlastning upp till 10 timmar per månad är kostnadsfri. Ansökan sker via biståndshandläggare på Norra Dalarnas myndighetsservice.

Verksamheten föreslår att inriktningen på just en äldrecentral ska ändras. En dialog kring uppdraget pågår. Verksamheten föreslår också att uppdraget ska anses vara slutfört inom ramen för God och nära vård. Kommunen och regionen har tillsammans ett mobilt team. Samarbetet fortsätter och den gemensamma målbilden är ökad kvalitet i vården för äldre.

Särskilda uppdrag kommunstyrelsen	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Frågan om en särskild äldreomsorgsnämnd ska prövas	■	■	2021

Kommunstyrelsen övertog uppdraget från socialnämnden och planerar att starta arbetet i början av 2021.

Program och planer

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Landsbygdspolitiskt program	◆	●	2021
Integrationsplan	◆	✓	
Trygghetsplan (2021)	■	✓	
Fördjupad översiktsplan för Mora tätort	◆	●	2021
Konkurrensutställningsprogram	◆	●	2021
Cykelstrategi	✓		
Ägardirektiv Morastrand AB	✓		
Ägardirektiv Moravatten AB	✓		
Kultur- och idrottspolitiskt program	◆	◆	2021
Lokalresursplan	✓		

Förankringsarbetet med det landsbygdspolitiska programmet tog längre tid än beräknat. Planen är att beslut fattas första halvåret 2021.

Integrationsprogram i Mora kommun blev klart. Det anger viljeinriktningen för integrationsarbetet och syftar även till att fördjupa samverkan och de tvärssektoriella perspektiven samt skapa en helhetsyn på integrationsarbetet. Kommunfullmäktige behandlade programmet i maj.

Handlingsprogram trygghet och säkerhet antogs av kommunfullmäktige i december 2019. Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 3 § ska kommunen ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. Programmet beskriver målet för kommunens verksamhet, olycksrisker som kan leda till räddningsinsatser samt hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den

planeras. Till handlingsprogrammet finns delprogram för brottsförebyggande arbete, trafiksäkerhet, riskhänsyn i fysisk planering, fallprevention, suicidprevention, vattensäkerhet, klimatanpassning, krisberedskap (utgör även plan för extraordinära händelser) samt civilt försvar och beredskap. I delprogrammen beskrivs strategiskt viktiga aktiviteter och åtgärder samt särskilda satsningar 2019–2022.

Arbetet med den fördjupade översiktsplanen (FÖP) gick under hösten in i en slutfas och arbetet med granskningsförslagen slutförs första kvartalet 2021.

Förslaget till konkurrensutställningsprogram blev färdigt och lämnades för politisk behandling i början av 2021.

Särskilt prioriterade områden

Främja hållbart företagande

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Fortsatt utveckling av Forum Mora	◆	●	2021
Införande av Rättviksmodellen/ Främjande myndighetsutövning	◆	✓	
Upphandling ska vara ett strategiskt verktyg i Mora kommun	◆	◆	2022
Upphandlingar ska föregås av tidig dialog samt genomföras i delar	◆	✓	
Utveckla och gör feriepraktiken mer flexibel	✓		
Utveckla UF	✓		
Utreda möjligheten att låta UF omfatta grundskolan	◆	◆	2022

Forum Mora fortsätter att vara ett etableringsforum och en service till företagare och evenemangsarrangörer. Förslag på nya rutiner togs fram.

Den så kallade Rättviksmodellen infördes genom att man såg över taxsystemet. Mora, Orsa och Älvdalen samarbetade i projektet *Främjande myndighetsutövning* som syftade till att utveckla förståelse, tillit och dialog mellan myndigheter, beslutsfattare och näringsliv. En ny projektledare tillsattes i början av året och projektet är avslutat. Ett antal workshoppar genomfördes med medverkande från miljökontoret, stadsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Den nya taxan för prövning och tillsyn enligt miljöbalken är behovsstyrd. För tillsyn av icke anmälningspliktiga miljöfarliga och dito hälso-skyddsverksamheter tar man nu ut timavgifter (efterskottsbetalning). I en lagrådsremiss, som miljökontoret bevakar, föreslås att obligatorisk efterhandsdebitering bör införas för avgifter inom livsmedelskontrollen. Efterhandsdebitering kan bli obligatorisk tidigast från 2022.

Som en del i att göra strategiska inköp gjordes en handlingsplan för 2021. Den innehåller mål och aktiviteter för inköpscentralen.

Inköpsprocessen förtydligades och rutiner inför upphandlingar togs fram, där marknadsanalys, uppstartsmöte med referensgrupp för att upprätta tidsplan, tidig dialog, RFI (Request For Information) och att tydliggöra roller och ansvar är viktiga delar. Vid uppstartsmötet ska miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet tas med på agendan.

Vid varje ny upphandling utses en referensgrupp. Den leds av den ansvariga upphandlaren och sakkunniga beställare för samverkande kommuner och bolag. I gruppen kan intressenter från organisationen bjudas in, för att man ska se till att rätt kompetens tas tillvara i det strategiska utvecklingsarbetet.

En arbetsgrupp diskuterade möjligheten att ha en profilskola med UF på högstadiet. Arbetet tappade dock fart när pandemin bröt ut. Nu inväntar kommunen en ny processledare för *Morakontraktet-Moraprofilen* och en nystart av arbetet.

Aktivt arbete för ett fossilfritt och energieffektivt samhälle

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Fordonsparken ska i mindre utsträckning vara beroende av fossila bränslen	◆	◆	2022
Verka för att alternativa drivmedel finns tillgängliga i Mora	◆	◆	2021

Arbetet med att skapa en laddinfrastruktur pågick. Det är en förutsättning för att kommunen ska kunna gå över till fler miljöbilar. En upphandling av fossilfria drivmedel (främst HVO) gick ut i januari 2021 och beräknas vara klar i mars. Tidplanen för leverans är inte klar och är beroende av upphandlingen. Upphandlingen av laddstolpar påbörjades efter årsskiftet.

Antalet elbilar som kommunen ska ha utgår från resultatet av vårens analys och av det ekonomiska utrymmet.

Dialoger med olika bolag om alternativa drivmedel pågick. Inget bolag var dock villigt att bekosta nätavgifterna. Möjliga lösningar utreds 2021.

Naturens resurser och ekosystem ska användas hållbart

Uppdraget bedöms kunna verkställas under mandatperioden, dock under förutsättning att kommunens fördjupade översiktsplan blir klar 2021.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Livsmedel som upphandlas ska vara producerade i enlighet med djurskyddslagstiftning	✓		
Maten som erbjuds i våra verksamheter ska lagas i Mora och ska så långt det är möjligt tillagas av närodlade/närproducerade produkter	◆	◆	2021
Vid planering och tillståndsprövning av bebyggelse ska kommunen värna värden i skogsområden och jordbruksmark	◆	◆	2022

Matsedlarna utformas i möjligaste mån efter råvaror som finns lokalt. En ny livsmedelsupphandling genomförs 2021 och i den ska parametrar om närodlade och närproducerade produkter finnas med. Mora kommun har många tillagningskök.

Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) tar särskild hänsyn till bebyggelseområden som bedöms ha höga kulturvärden. Planen föreslår att eventuella kommande förändringar sker på så sätt att kulturmiljöintresset består. Vidare tar FÖP upp vilken jordbruksmark som ska värnas och hur och var bebyggelseutveckling kan ske. Där jordbruksmarken är viktig säger kommunen nej i remissvar till tillståndsmyndigheten vid till exempel önskemål om trädplantering. Kommunens gröstrukturplan utgör underlag för bland annat diskussioner och önskemål om planläggning och exploateringar. I detaljplanearbeten kartläggs eventuella naturvärden och kommunen bedömer vad som är skyddsvärt. Det är mycket viktigt att FÖP blir klar, eftersom den är ett viktigt styrdokument när det gäller att använda naturens resurser och ekosystem hållbart.

Ambitioner på infrastrukturområdet

Uppdraget bedöms kunna verkställas under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
98 procent ska ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s (senast år 2025)	♦	✓	
Arbeta aktivt för att Genomfart Mora är klar 2022	♦	♦	2022
Arbeta aktivt för att trafikplikt ska finnas på sträckan Mora–Arlanda (senast 2022)	♦	♦	-

Alla byar (med undantag av Garsås) och mindre områden med mer än 15 fastboendehushåll är anslutna. Garsås ansluts 2021, då stadsnätet går in i en fas där anslutningsgraden ska höjas i samtliga utbyggda områden.

Bygget av genomfartens delsträcka 2 startade under hösten och blir färdigt hösten 2021. I samband med det omprojekterades gång- och cykelrampen till Noretbron och andra mindre kompletteringar gjordes för att optimera gång- och cykelvägarna i området. Omfattande informationsinsatser genomfördes i olika medier. Vasagatan förbereddes som omledningsväg under delprojekt 2.

Påverkansarbete om trafikplikt pågår.

Trygga kompetensförsörjningen

Uppdraget bedöms kunna verkställas under mandatperioden.

	Status 2019 ÅR	Status 2020 ÅR	Prognos
Gemensam personalpolitik, hälsofrämjande ledarskap enligt friskfaktorer	♦	✓	
Förtroendevalda och friskvårdsprogram	✓		
Samarbeten mellan verksamheter ska utvecklas	♦	♦	
Möjliggör önskad sysselsättningsgrad	♦	♦	2022
Mora kommun ska ha jämställda löner	✓		
Kommunens verksamheter ska vara anpassade och öppna för alla, likabehandlingsfrågor	♦	♦	

Beslut fattades om att införa ett nytt målområde, effektiv organisation, och därunder det kommunövergripande målet hållbara och hälsosamma arbetsplatser för kompetensförsörjning, där heltid är norm. Det ger nya förutsättningar för att följa upp arbetet med utgångspunkt från en gemensam målbild.

En projektledare för arbetet med *Heltidsresan* med heltid som norm tillsattes. Fas 1 av projektet startade med socialförvaltningens verksamheter. Arbetet fortgår under hela den resterande mandatperioden.

Ett beslut fattades om att samla kommunens HR-resurser centralt för att skapa bättre förutsättningar för en gemensam hållning i personalpolitiska ställningstaganden.

En ny rekryteringspolicy med tillhörande riktlinjer antogs och beslut fattades om att införa friskvårdsbidrag till kommunens medarbetare. Medarbetarundersökningen genomfördes i alla verksamheter och gav en samlad bild av styrkor såväl som förbättringsområden. En rutin för årlig och kommunövergripande uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder för att kommunen ska leva upp till diskrimineringslagen arbetades fram. Uppföljningen sker 2021 och ska ge underlag till handlingsplaner för både likabehandlings- och arbetsmiljöfrågor.

En ny kompetensförsörjningsstrategi tas fram 2021.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning



Detta avsnitt innehåller en utvärdering av den kommunala koncernens ekonomiska ställning och en analys av utvecklingen den senaste femårsperioden. Det innehåller även en genomgång av budgetföljsamhet och investeringar. En känslighetsanalys ingår.

Resultatutveckling

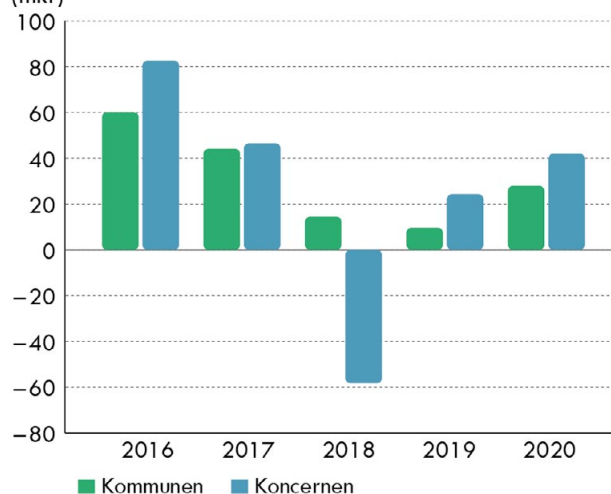
Utvärderingen syftar till att bedöma hur intäkter och kostnader utvecklats och relationen dem emellan, både det aktuella räkenskapsåret och under perioden.

Moras kommunkoncern redovisade ett positivt resultat efter extraordinära poster om 42,2 mkr. År 2019 var resultatet 24,4 mkr.

Kommunen redovisade ett positivt resultat efter extraordinära poster om 28,2 mkr. Det motsvarade 2,1 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Det kan förklaras av ökade statsbidrag och minskad verksamhet på grund av pandemin. I resultatet ingick en nedskrivning av vindkraftverk och en engångskostnad för pensioner för förtroendevalda, eftersom rapporteringen av år ändrats.

Periodens resultat	2020	2019	2018	2017	2016
Koncernen, mkr	42	24	-58	46	83
Kommunen, mkr	28	10	14	44	60
Koncernens resultat i förhållande till verksamhetens kostnader, procent	2,4	1,4	-3,6	2,9	5,3
Kommunen resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag, procent	2,1	0,8	1,2	3,7	7,2

Årets resultat (mkr)



Intäkter och kostnader

Koncernens intäkter ökade med 14 mkr. Sedan 2016 har intäkterna minskat med 5 mkr. Det året var dock speciellt, eftersom kommunerna då erhöll stora bidrag från Migrationsverket. Kostnadsökningen samma period var 208 mkr eller i snitt 3,7 procent per år.

Kommunens intäkter minskade med 5 mkr. Sedan 2016 har intäkterna minskat med 31 mkr. Det året var intäkterna som högst, för att sedan minska de följande två åren. Det var främst bidragen från Migrationsverket som minskade. Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar ökade under samma period med 144 mkr eller i snitt 3,5 procent per år. Kostnaderna 2020 var 9 mkr högre än 2019.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 159 mkr sedan 2016 eller i snitt 3,7 procent per år. Årets skatteintäkter och statsbidrag var 54 mkr högre än 2019. En stor del av ökningen förklaras av statsbidragen som skulle kompensera minskade skatteintäkter och ökade kostnader i samband med pandemin.

Skatteintäkter och statsbidrag är kommunens primära finansiering. Om nettokostnaderna ökar mer än skatteintäkter och statsbidrag behöver kommunen minska kostnaderna. Ekonomin försämras, lånebehovet ökar och handlingsutrymmet begränsas. På sikt är en sådan utveckling ohållbar och betyder att kommunen använder alltför stor del av skatteintäkter och statsbidrag till nettokostnaderna för att

ha en god ekonomisk hushållning i kommunallagens mening. Nettokostnadsökningen har sedan 2016, med undantag av två år, varit lägre än ökningen av skatteintäkter och statsbidrag.

Det är i första hand kostnadsutvecklingen som kommunen kan påverka genom att planera strategiskt och löpande vidta åtgärder.

Intäkter och kostnader	2020	2019	2018	2017	2016
Koncernen					
Verksamhetens intäkter, mkr	577	563	542	568	582
Förändring, procent	2,5	3,9	-4,6	-2,4	24,6
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar, mkr	-1 825	-1 796	-1 726	-1 699	-1 617
Förändring, procent	1,6	4,1	1,6	5,1	6,4
Verksamhetens nettokostnad, mkr	-1 247	-1 233	-1 184	-1 130	-1 036
Förändring, procent	1,1	4,1	4,8	9,1	-1,6
Kommunen					
Verksamhetens intäkter, mkr	389	394	366	399	420
Förändring, procent	-1,3	7,7	-8,3	-5,0	36,4
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar, mkr	-1 664	-1 655	-1 582	-1 567	-1 520
Förändring, procent	0,5	4,6	1,0	3,1	8,5
Verksamhetens nettokostnad, mkr	-1 275	-1 261	-1 216	-1 168	-1 099
Förändring, procent	1,1	3,7	4,1	6,3	0,6
Skatteintäkter och statsbidrag, mkr	1 313	1 259	1 215	1 200	1 154
Förändring, procent	4,3	3,6	1,3	4,0	5,4

Budgetföljsamhet

Kommunen upprättar ingen koncernbudget. Därför kommenteras endast den kommunala verksamheten i avsnittet.

(mkr)	
Budgeterat resultat	26,9
Skatter och statsbidrag	20,9
Finansnetto	8,8
Kommungemensamma poster	8,1
Nämndernas resultat	-36,5
Årets resultat	28,2

Det budgeterade resultatet var 26,9 mkr. Effekterna av pandemin påverkade budgetföljsamheten och gjorde det svårt att upprätta helårsprognoser för kostnader och intäkter hänförliga till pandemin. Att årets resultat trots allt var i paritet med det budgeterade, berodde till stor del på ökade statsbidrag som täckte nämndernas underskott. I resultatet ingick även nedskrivning av vindkraftverk och en engångskostnad för pensioner. Tre nämnder uppvisade negativa avvikelser, vilka till viss del kompensades genom övriga nämnders positiva avvikelser. Nämndernas samlade avvikelse uppgick till -36,5 mkr.

Nämnderna med underskott var servicenämnden (3,8 mkr), gymnasienämnden (4,6 mkr) och socialnämnden (39,4 mkr). Servicenämndens underskott berodde till största delen på intäktsbortfall. Gymnasienämndens underskott kom sig främst av högre personalkostnader och effektiviseringar som inte genomfördes. Socialnämnden har de senaste åren redovisat stora underskott. Omställningsarbetet för att nå en ekonomi i balans har inte gett förväntad effekt samtidigt som bland annat placeringskostnaderna ökat.

En mer detaljerad redovisning av avvikelserna finns i avsnittet Driftredovisning.

Hos finansien visade de generella statsbidragen det största överskottet, 37,5 mkr. Skatter och utjämning visade däremot underskott om 16,5 mkr. Skatteintäkterna sjönk till följd av konjunkturedgången och pandemin. Staten kompenserade minskningen genom statsbidrag.

Vid den första verksamhetsuppföljningen efter april redovisade nämnderna en helårsprognos på -64,6 mkr. Vid den andra uppföljningen och delårsbokslutet efter augusti redovisade de en helårsprognos på -43,1 mkr.

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig efter förändrade förutsättningar. Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt. Svängningar i ekonomiska omvärldsförutsättningar påverkar möjligheten att göra säkra bedömningar av utvecklingen. Det förekom stora avvikelser i budgetföljsamheten för enskilda nämnder. Kommunstyrelsen ser allvarligt på svängningarna i följsamheten. Arbetet med att effektivisera rutiner och processer samt att förbättra uppföljningen kommer att fortsätta. År 2021 görs uppföljning och prognoser för samtliga nämnder i ett gemensamt system och på ett annat sätt. Nämndernas budgetföljsamhet är avgörande för kommunens totala resultat.

Morastrand AB

Morastrand AB redovisade ett positivt resultat efter finansiella poster på 22,9 mkr. Resultatet var 3,0 mkr bättre än budgeterat och avvikelsen förklaras framför allt av minskade personal- och räntekostnader.

Sju lägenheter började byggas om och inflyttning sker sommaren 2021. Uthyrningsläget på bostäder var bra och efterfrågan fortfarande stor. I stort sett samtliga bostäder var uthyrda. Omflyttningen låg

på cirka 18 procent. Det innebär att det vid varje månadsskifte fanns i genomsnitt 27 lägenheter att tillgå och att 7 bostäder stod tomma på grund av reparationer och underhåll eller i avvaktan på senare inflyttning.

Moravatten AB

Moravatten AB redovisade ett negativt resultat efter finansiella poster på 5,1 mkr. Resultatet var 0,8 mkr sämre än budgeterat. Avvikelsen berodde huvudsakligen på högre kostnader för lokaler och transporter.

Va-avgifterna höjdes med 8 procent den 1 januari. Höjningen innebär att brukningsavgifterna för småhus ökade med 38 kronor per månad.

Va-ledningar lades om i delar av Mora i samband med genomfartsprojektet.

Moravatten AB tog över ansvaret för att samordna mottagningen av återbruksprylar på återvinningscentralen

Brandkåren Norra Dalarna

Brandkåren Norra Dalarna redovisade ett positivt resultat på 0,05 mkr efter underskottstäckning från de fem medlemskommunerna. Dessförinnan var resultatet -2,5 mkr. För Mora innebär det en kostnad på 0,9 mkr. Underskottet berodde främst på utbildningskostnader för brandmän och pensionskostnader. Förbundet har i uppdrag att ta fram en handlingsplan för en ekonomi i balans.

Koncernens investerings- och finansieringsverksamhet

Årets investeringar uppgick till 79,3 mkr inklusive bidrag, vilket var lägre än 2019 (114,5 mkr) och 8,2 mkr lägre än den beslutade ramen på 87,5 mkr. Den huvudsakliga förklaringen till avvikelsen var projektet Arenautveckling. Bara en mindre del av investeringsmedlen nyttjades, på grund av att det nya vattenintaget i Österdalälven sköts fram, eftersom vattenståndet i älven var så högt.

Ett beslut togs om att bygga om och renovera hela Moragatan och göra den dubbelriktad igen. Det ska förbättra trafiksituationen och möta behoven som uppstår i samband med att Strandgatan byggs om. Projektet startade under hösten och blir färdigt 2021. Investeringen ska rymmas inom den befintliga ramen för genomfarten. Hela genomfartsprojektet har skjutits fram i tid, vilket också bidrog till avvikelsen.



Den nya brandstationen invigdes officiellt den 4 mars och är en tydlig satsning på att utveckla kommunens räddningsverksamhet och det nya räddningsförbundet.

Bygget av de nya förskoleavdelningarna på Tuvan påbörjades, men försenades och inflyttningen kunde inte ske som planerat.

Stadsnätsutbyggnaden fortsatte och 280 nya kunder anslöts, vilket var fler än årets mål 250. Avvikelsen för stadsnätet berodde på att intäkterna för utbyggnaden numera bokförs direkt i resultatet.

Hela kommunkoncernen hade nettoinvesteringar på 87,6 mkr, vilket var 108,7 mkr lägre än 2019 (196,3 mkr). Av bolagen hade Moravatten den största delen på 18,3 mkr. En stor del av kostnaden består av projekteringskostnader, eftersom starten för många projekt flyttades fram av olika anledningar.

Morastrand hade ett utfall på 0,0 mkr, eftersom investeringsstöd för nyproduktion på 14,8 mkr betalades ut. Reinvesteringar gjordes i det befintliga fastighetsbeståndet och inga nyproduktioner genomfördes. Bland annat började sju lägenheter på Millåkersgatan byggas om.

Både kommunen och de kommunala bolagen står inför stora investeringsbehov. Bortsett från 2020 har kommunens investeringar de senaste åren överstigit resultatet plus avskrivningarna. Om den höga investeringsnivån tillåts fortsätta en längre tid, kan det försvaga kommunens ekonomiska handlingsutrymme.

Likviditeten ger besked om kommunkoncernens kortsiktiga betalningsberedskap, det vill säga förmågan att kunna betala de löpande utgifterna. För att garantera betalningsberedskapen vid tillfälliga belastningar har kommunkoncernen en checkkredit på 80 mkr. Betalningsberedskapen var 43 dagar (11 dagar 2019).

Kassalikviditet mäter likviditet eller kortfristig betalningsberedskap. Om måttet är 100 procent, innebär det att de likvida medlen är lika stora som de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten inklusive kortfristiga placeringar för kommunen uppgick till 99 procent. Jämfört med 2019 (71 procent) ökade kassalikviditeten.

Kommunens låneskuld uppgick vid årets slut till 345 mkr. I mars nyupplånades 40 mkr och i oktober återbetalades ett lån om 20 mkr. Per invånare var skulden 16 834 kronor. Det finansiella målet är att koncernens låneskuld i balansräkningen inte ska överstiga 65 tkr per invånare (65 tkr). I koncernen finansieras den största delen av lånekostnaden av taxor, avgifter och hyror. Låneskulden i koncernen uppgick vid årets slut till 1 354 mkr och låneskulden per invånare i koncernen var 66 060 kronor och därmed nåddes inte målet.

När det gäller att finansiera investeringar med lån är kommunens förhållningssätt att det främst ska ske i affärsmässig verksamhet eller där investeringen leder till minskade driftkostnader. Om man lånar till investeringar i skattefinansierad verksamhet kommer ökade räntekostnader att försämra ekonomin i kärnverksamheten.

Känslighetsanalys

Mora kommuns beroende av omvärlden kan beskrivas genom en känslighetsanalys. I tabellen nedan visas hur olika intäkts- och kostnadsposter påverkar kommunens resultat om de förändras.

Effekt på kommunens intäkter	Förändring	Effekt +/- mkr
Skatteintäkter	1 %	10,0
Generella bidrag och utjämning	1 %	3,5
Riktade bidrag	1 %	2,1
Taxor och avgifter, hyror och arrenden	1 %	1,0
Övriga intäkter	1 %	0,8

Effekt på kommunens kostnader	Förändring	Effekt +/- mkr
Personalkostnader, exkl pensionskostnader	1 %	9,1
Pensionskostnader	1 %	0,9
Inköp av varor och tjänster	1 %	5,6
Bidrag	1 %	0,4
Räntekostnader	1 %	1,4

Störst effekt på kommunens intäkter har 1 procent förändring av skatteintäkterna. Därefter följer generella statsbidrag och utjämning. På kostnadssidan är det personalkostnaderna och inköp av varor och tjänster som har störst effekt om de förändras med 1 procent.

Finansiella mål

Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster ska uppgå till minst 2,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under en rullande treårsperiod, och inte vara lägre än 0,5 procent ett enskilt år av perioden.

Kommentar: Målet uppnåddes 2020 och resultatet var 2,1 procent. För den rullande treårsperioden uppgick resultatet till 1,5 procent och målet var därmed inte uppfyllt.

Självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 85 procent under en rullande treårsperiod, och inte vara lägre än 50 procent under ett enskilt år av perioden.

Kommentar: Målet uppnåddes 2020 och resultatet var 222 procent. För den rullande treårsperioden uppgick självfinansieringsgraden till 119 procent och målet var därmed uppfyllt.

Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska varje år öka.

Kommentar: Kommunens soliditet ökade med 2 procentenheter till 28 procent och därmed uppfylldes målet.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella styrka som anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med skattemedel, det vill säga kommunens eget kapital. Det innebär att ju högre soliditet, desto mindre lånefinansierade tillgångar och därmed stabilare ekonomi. Utvecklingen av soliditeten beror dels på resultatutvecklingen, dels på ökningen av tillgångar och hur kommunen finansierat ökningen. Hög soliditet innebär låg skuldsättning, vilket medför låga räntekostnader.

Koncernens soliditet inklusive ansvarsförbindelsen ökade med 2 procentenheter till 19 procent. Kommunens soliditet ökade med 2 procentenheter till 28 procent. Det innebär att det egna kapitalet ökade mer än tillgångarna.

För koncernen ökade soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner med 2 procentenheter till 35 procent. Kommunens soliditet exklusive ansvarsförbindelsen ökade med 1 procentenhet till 54 procent.

Soliditeten vid ett enskilt tillfälle säger inte så mycket; en sjunkande soliditet signalerar en problematisk ekonomisk utveckling. En positiv soliditet skapar goda förutsättningar för kommunen att fortsätta utvecklas.

Avsatta medel

I enlighet med god ekonomisk hushållning reserverar kommunen medel för att möta framtida kostnader. Det finns två sorters fonder för avsatta medel: resultatutjämningsreserv (RUR) och medel för pensioner från tidigare års resultat.

Kommunerna har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till RUR. Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkterna i en konjunktursykel. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för reserven och att göra en avsättning om 58,2 mkr. Riktlinjerna reviderades 2019. Av årets resultat avsattes ytterligare 9,5 mkr. Den totala avsättningen till RUR uppgick därefter till 67,7 mkr.

Kommunen har även öronmärkt delar av tidigare års resultat för framtida pensionskostnader. I samband med årsredovisningarna 2005–2013 öronmärktes medel för framtida ökade kostnader för pensioner.

De avsatta medlen uppgick den 31 december till totalt 203,9 mkr. Efter avsättningen av årets resultat till RUR uppgick de till totalt 213,4 mkr.

Avsatta medel, mkr	31 dec 2020
RUR, tidigare avsatt	58,2
RUR, reservation bokslut 2020	9,5
Öronmärkta medel pensioner	145,7
Totalt	213,4

Balanskravsresultatet



Balanskravet enligt kommunallagen innebär att kommuner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år.

Från och med 2019 gäller en ny redovisningslag, lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Den innebär bland annat att kommunen från och med 2019 ska boka upp orealiserade vinster och förluster i värdepapper, vilket påverkade årets resultat med 4,6 mkr. Vid balanskravsutredningen avräknas posten. Även realisationsvinster som finns bokförda under 2020 räknas av.

Enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning får reservering till resultatutjämningsfonden (RUR) göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättning får ske i stället vara 2 procent av summan av ovan nämnda poster.

För att möta kommande års konjunktursvängningar reserverades 9,5 mkr i RUR. Det motsvarade den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som översteg 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Kommunen har inga gamla underskott att återställa.

RUR uppgick efter årets reservering till 67,7 mkr den 31 december.

	2020	2019
Resultat enligt resultaträkningen	28 162	9 698
Samtliga realisationsvinster	-951	-12
Orealiserade vinster eller förluster i värdepapper	-4 621	-6 586
Återföring av orealiserade vinster eller förluster i värdepapper	143	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	22 733	3 100
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-9 500	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Årets balanskravsresultat	13 233	3 100



Väsentliga personalförhållanden

År 2020 präglades av pandemin, vilket påtagligt påverkade organisationen. Allt efter de olika verksamheternas förutsättningar fick alla anpassa sig till ständigt föränderliga förhållningsregler och skapa nya rutiner och arbetssätt. Den höga sjukfrånvaron speglade situationen, men visade samtidigt att kommunens medarbetare tog sitt ansvar och stannade hemma vid minsta symptom.

Under våren ställdes många aktiviteter in, men organisationen anpassade sig snabbt till de digitala fora som fanns att tillgå och efter sommaren var sålunda fokus på att ställa om snarare än att ställa in.

Kompetensförsörjning

I en tid då många arbetsgivare tvingades varsla personal behövde kommunen mer arbetskraft. I den strategiska planeringen av arbetsgivarfrågorna fortsätter därför kommunen som attraktiv arbetsgivare och hållbar kompetensförsörjning att vara de viktigaste frågorna.

Samtliga verksamheter hade stora rekryteringsbehov, särskilt av utbildad och erfaren kompetens. Totalt 375 tjänster utannonserades, varav 171 avsåg tillsvidareanställning. Dessutom fick 238 ungdomar arbetslivserfarenhet via två veckors feriepraktik i kommunen (70), näringslivet eller föreningar (168).

Projektet *Heltidsresan* är viktigt för att säkra kommunens tillgång till kompetens. En projektledare tillsattes och flera aktiviteter genomfördes.

Medarbetare som slutar ger viktig information om hur kommunen ska fortsätta att utvecklas. En enkät sänds ut två veckor innan anställningen avslutas. Årets sammanställning visade att de allra flesta upplevde att man haft ett meningsfullt arbete och att man lärt och utvecklats. Majoriteten av de svarande kunde tänka sig att arbeta i Mora kommun igen.

Kompetensutveckling och hälsofrämjande arbetsmiljö

Ett nytt kommunövergripande mål för personalområdet beslutades. Det skapar förutsättningar för att med hjälp av ett antal nyckeltal följa upp att arbetsplatserna är hållbara och hälsosamma.

En medarbetarundersökning under hösten besvarades av drygt 80 procent. Enkäten ger viktig information om hur medarbetarorganisationen mår. På kommunövergripande nivå kan man utläsa att det finns goda förutsättningar för att uppfylla förväntningar och mål, med reservation för att målkvaliteten behöver förbättras, och att risken för arbetsrelaterad utmattning kräver vaksamhet.

Ökad medvetenhet om arbetsmiljö uppnåddes genom systematisk utbildning av chefer och skyddsombud. Utbildningen 2020 fick ställa om till ett digitalt format. SAM-syning är också en insats för ökad medvetenhet och kvalitetssäkring av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Serviceförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen genomförde SAM-syning 2020.

Chefsförsörjning

Förväntat ledarskap i Mora kommun är formulerat i en beslutad definition av rollen som chef. Målet är att chefer ska ha aktuell kompetens samt bra förutsättningar och relevant stöd i sitt uppdrag. Ett chefs- och ledarutvecklingsprogram med definitionen som utgångspunkt startade 2017 och tio grupper om 9–12 chefer hade genomfört programmet vid utgången av 2020.

I samarbete med Högskolan Dalarna och flera Dalakommuner medverkade Mora till partnersamverkan för forskningsbaserad utveckling av det offentliga ledarskapet i Dalarna. Inom ramen för konceptet deltog tre chefer i kvalificerade ledarskapsutbildningar.

Kommunstyrelsen genomförde tre strategiska chefsrekryteringar: socialchef, utvecklingschef (tillträde 2021) och förvaltningschef för den nya miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen (tillträde 2021).

Lönebildning

Fokus låg på att fortsätta utveckla lönebildningen med målet att integrera den med verksamhetsplaneringen. Medarbetarens resultat och löneutveckling knyts samman, så att det positiva sambandet mellan lön, motivation och resultat befasts. I löneöversynen prioriterades särskilt legitimerade lärare i årskurs 7–9 och kockar för att möta kompetensbehovet. För första året genomfördes även en nyckelpersonsatsning.

Personalstatistik den 31 december

Antal tillsvidareanställda Mora kommunkoncern

	2020	2019
Totalt antal koncernen	1 724	1 715
Mora kommun	1 663	1650
varav kvinnor, procent	79,6	80,1
varav män, procent	20,4	19,9
Morastrand AB	27	31
varav kvinnor, procent	18,5	19,3
varav män, procent	81,5	80,7
Brandkåren Norra Dalarna	34	34
varav kvinnor, procent	2,9	5,9
varav män, procent	97,1	94,1

Åldersfördelning tillsvidareanställda

	2020	2019
Mora kommunkoncern		
Medelålder	47,3 år	47,5 år
Mora kommun		
Medelålder	47,3 år	47,5 år
–29 år, procent	6,1	6,0
30–49 år, procent	44,4	43,9
50 år–, procent	49,5	50,0
Morastrand AB		
Medelålder	50,6 år	52 år
–29 år, procent	0	0
30–49 år, procent	40,7	38,7
50 år–, procent	59,3	61,3
Brandkåren Norra Dalarna		
Medelålder	45,1 år	45,1 år
–29 år, procent	5,8	5,8
30–49 år, procent	52,9	55,8
50 år–, procent	41,2	38,2

Fördjupad personalstatistik Mora kommun

Antal tidsbegränsat anställda med månadslön den 31 december

	Vikariat			Allmän visstidsanställning		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Totalt antal	52	63	63	91	80	91
varav kvinnor, procent	77	81	86	63	68	71
varav män, procent	23	19	14	37	32	29

Därtill fanns 80 anställda med månadslön på annan tidsbegränsad anställning, vilket gav en total anställningsbild av 1 886 medarbetare i Mora kommun den 31 december.

Medelåldern för kommunens tillsvidareanställda var 47,3 år och för tidsbegränsat anställda 41 år. När kommunen planerar framtida kompetensförsörjning är det viktigt att beakta att hälften av de tillsvidareanställda är 50 år eller äldre och att fördelningen mellan åldersgrupperna har varit konstant de senaste åren.

Årsarbetare

(enligt genomsnittligt mått om 1 700 timmar per år)

	2020	2019	2018
Totalt Mora kommun	1 674	1 691	1 760
Socialförvaltningen	542	569	759
Gemensam nämnd för social myndighetsutövning	23	24	24
Kommunstyrelseförvaltningen	56	49	119
Gemensam servicenämnd IT	29	27	26
För- och grundskoleförvaltningen	470	507	520
Gymnasieförvaltningen	198	197	192
Stadsbyggnadsförvaltningen	28	29	26
Tekniska förvaltningen	23	23	32
Kultur- och fritidsförvaltningen	41	43	34
Serviceförvaltningen	261	223	–
Mora brandkår	–	–	29

Timavlönade utförde arbetstid motsvarande 169 årsarbetare.

Sjukfrånvaro

	2020	2019	2018
Sjukfrånvaro, procent	8,6	6,6	6,6
Utbetald sjuklön, tkr	15	13	13
(inklusive karens)	316	275	336

Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid

	2020	2019	2018
Totalt	8,6	6,6	6,6
varav >60 dagar	33,5	41,1	45,1
Kvinnor	9,6	7,3	7,4
Män	5,3	4,2	4,0
–29 år	7,8	7,2	6,8
30–49 år	8,7	6,6	6,3
50 år–	8,8	6,4	6,8

Sjukfrånvaro i procent per förvaltning

	2020	2019	2018
Socialförvaltningen	12,5	9,6	8,9
Gemensam nämnd för social myndighetsutövning	6,3	6,6	5,7
Kommunstyrelseförvaltningen	6,7	6,1	7,3
För- och grundskoleförvaltningen	7,8	5,4	5,4
Gymnasieförvaltningen	3,5	2,9	3,1
Stadsbyggnadsförvaltningen	3,6	2,2	3,7
Tekniska förvaltningen	3,0	1,3	3,9
Kultur- och fritidsförvaltningen	5,6	2,8	3,8
Serviceförvaltningen	8,3	7,8	–



Sysselsättningsgrad och medellön

Andelen tillsvidareanställda som hade heltidstjänst var 69,0 procent, vilket var detsamma som 2019.

Könsfördelning i procent

	2020	2019	2018
Kvinnor	67	66,7	65,0
Män	77	78,7	81,6

Medellönen för tillsvidareanställda var 31 824 kronor och fördelades på kön enligt följande:

Medellön tillsvidareanställda

	2020	2019	2018
Kvinnor	31 451	30 658	29 674
Män	33 302	32 477	31 417

Resultaträkning



(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2020	2019	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1	389 063	394 501	577 441	563 418
Verksamhetens kostnader	2	-1 609 291	-1 606 854	-1 732 252	-1 711 387
Avskrivningar	4	-55 123	-48 383	-92 771	-85 438
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 275 351	-1 260 736	-1 247 582	-1 233 407
Skatteintäkter	5	966 494	975 540	966 494	975 540
Generella statsbidrag och utjämning	6	347 499	284 597	347 499	284 597
VERKSAMHETENS RESULTAT		38 642	-599	66 411	26 730
Finansiella intäkter	7	10 029	15 841	7 204	13 023
Finansiella kostnader	8	-5 541	-5 544	-12 631	-11 509
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		43 130	9 698	60 984	28 244
Extraordinära poster	9	-14 968	0	-14 968	0
Skatt		0	0	-3 808	-3 836
ÅRETS RESULTAT	10	28 162	9 698	42 208	24 408



Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2020	2019	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		28 162	9 698	42 208	24 408
Justering för av- och nedskrivningar	4, 9	70 091	48 383	107 739	85 438
Justeringar för gjorda avsättningar	11	17 230	8 916	16 954	9 434
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	12	-1 082	1 053	4 878	4 831
Poster som redovisas i annan sektion	13	-636		-636	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		113 765	68 050	171 143	124 111
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		20 095	-43 457	-1 704	-39 948
Ökning/minskning förråd och varulager		6 003	-7 868	6 003	-7 868
Ökning/minskning kortfristiga skulder		36 209	22 601	31 578	36 903
Kassaflöde från den löpande verksamheten		176 072	39 326	207 020	113 198
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	14	-70 437	-129 748	-100 567	-227 597
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	15	1 108	7 010	1 279	7 068
Förändring av finansiella anläggningstillgångar	16	0	25 000	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-69 329	-97 738	-99 288	-220 529
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändringar av räntebärande skulder		20 000	70 000	14 973	104 993
Förändring av övriga långfristiga skulder		1 170	8 491	5 126	19 521
Amortering av långfristiga skulder		0	0	0	0
Förändring av långfristiga fordringar		4 200		4 280	6 090
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		25 370	78 491	24 379	130 604
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur					
Genomfart Mora		-11 963	-19 217	-11 963	-19 217
ÅRETS KASSAFLÖDE		120 150	862	120 148	4 056
Likvida medel vid årets början		206 650	205 788	206 660	206 079
Likvida medel vid årets slut		326 800	206 650	326 808	210 135

Balansräkning



(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2020	2019	2020	2019
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram och ledningrätter	17	0	0	977	632
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	18	828 425	839 692	1 973 064	1 990 414
Maskiner och inventarier	19	225 343	214 201	242 574	242 976
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar i dotterbolag	20	75 872	75 872	2 872	2 872
Övriga aktier och andelar	21	19 209	19 209	19 759	19 759
Långfristiga fordringar	22	0	4 200	9 718	18 774
Bidrag till infrastruktur	23	31 181	19 217	31 181	19 217
Summa anläggningstillgångar		1 180 030	1 172 391	2 280 145	2 294 644
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd	24	94 986	100 989	94 986	100 989
Fordringar	25	131 929	152 025	140 480	154 874
Kortfristiga placeringar	26	179 348	173 678	179 348	173 678
Kassa och bank	27	147 452	32 972	147 459	36 458
Summa omsättningstillgångar		553 715	459 664	562 273	465 999
SUMMA TILLGÅNGAR		1 733 745	1 632 055	2 842 419	2 760 643
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL					
Årets resultat	28	28 162	9 698	42 208	24 408
Resultatutjämningsreserv		58 171	58 171	58 171	58 171
Pensionsreserv		145 700	145 700	145 700	145 700
Övrigt eget kapital		704 127	656 857	739 420	677 476
Summa eget kapital		936 160	870 426	985 499	905 755
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	29	92 714	75 484	95 909	79 429
Övriga avsättningar		0	0	16 067	17 047
Summa avsättningar		92 714	75 484	111 976	96 476
SKULDER					
Långfristiga skulder	30	349 660	392 143	1 192 750	1 446 305
Kortfristiga skulder	31	355 211	294 002	552 194	312 106
Summa skulder		704 871	686 145	1 744 944	1 758 411
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 733 745	1 632 055	2 842 419	2 760 643
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna					
	32	446 435	442 578	446 708	444 537
Övriga ansvarsförbindelser	33	1 032 642	987 903	23 812	14 073

Enligt rådet för kommunal redovisning (RKR) anvisning R2 ska ett bidrag eller en kostnadsersättning intäktsredovisas så fort det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen, om inga andra villkor finns. Förändringen innebär att kommunens intäkter tidigare år, för anslutningsavgifter stadsnät och exploateringsavgifter vid ingången av 2020 redovisas direkt mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip.

BALANSRÄKNING, tkr	Justering		
	IB 2020	UB 2019	UB – IB
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat		9 698	
Resultatutjämningsreserv	58 171	58 171	
Pensionsreserv	145 700	145 700	
Övrigt eget kapital	704 127	656 857	+37 572
Summa eget kapital	907 998	870 426	+37 572
Långfristiga skulder			
Anslutningsavgifter stadsnät (Slag 23800)	5 000	39 685	34 685
Gatukostnadsersättning (Slag 23801)	0	2 887	2 887
Investeringsbidrag	24 571	24 571	
Lån i banker och kreditinstitut	325 000	325 000	
Summa långfristiga skulder	354 571	392 143	–37 572

Noter



(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	22 784	24 412	22 784	24 412
Taxor och avgifter	43 619	40 585	94 344	77 769
Hyror och arrenden	54 863	50 313	185 036	176 568
Bidrag	209 245	226 331	209 245	227 222
Försäljning av verksamheter	55 701	52 848	56 830	53 727
Försäljning av exploateringsfastigheter	2 168	0	0	0
Övrigt	0	0	8 519	3 720
Reavinst (försäljning av anläggningstillgångar)	683	12	683	0
Summa intäkter	389 063	394 501	577 441	563 418
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Inköp av inventarier mindre värde	-4 865	-4 816	-4 865	-4 816
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-331	-85	-331	-343
Anskaffningskostnad, såld exploateringsfastighet	-1 244	0		
Lämnade bidrag	-44 272	-62 065	-44 272	-40 902
Köp av huvudverksamhet	-252 367	-221 259	-277 167	-245 836
Löner och ersättningar	-697 596	-685 351	-711 607	-711 937
Sociala avgifter	-231 772	-226 303	-235 333	-234 367
Pensionskostnader	-72 052	-58 982	-73 725	-61 735
Övriga personalkostnader	-1 005	-912	-2 396	-912
Lokal- och markhyror	-61 970	-61 312	-15 156	-15 636
Fastighetskostnader/entreprenader	-51 432	-86 759	-109 719	-122 529
Bränsle, energi och vatten	-19 151	-19 733	-41 310	-43 273
Hyra, leasing anläggningstillgång	-15 628	-16 398	-16 553	-17 314
Förbrukningsinventarier – material	-41 050	-40 123	-47 233	-46 551
Kontorsmaterial, trycksaker	-2 840	-2 685	-2 840	-2 685
Reparation, underhåll	-4 897	-4 644	-9 914	-10 412
Tele- och it-kommunikation	-3 126	-2 851	-3 126	-2 851
Kostnad för transportmedel	-7 399	-7 396	-8 178	-8 347
Transporter och resor	-12 047	-16 448	-25 457	-28 973
Representation	-740	-1 145	-740	-1 145
Annonser, reklam	-1 858	-2 388	-1 858	-2 388
Försäkringsavgifter och riskkostnader	-5 268	-4 723	-5 268	-4 723
Övriga främmande tjänster	-65 847	-68 323	-66 568	-71 446
Tillfälligt inhyrd personal	-1 150	0	-1 150	0
Diverse kostnader	-9 337	-12 153	-27 439	-32 266
Reaförlust	-47	0	-47	0
Summa kostnader	-1 609 291	-1 606 854	-1 732 252	-1 711 387
Not 3 Kostnad för revision	927	860	1 110	860
varav kostnad för revisionskonsulter	678	597	780	597
andel kostnad för redovisningsrevision	18 %	21 %	18 %	21 %

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 4 Avskrivningar				
Avskrivning byggnader och anläggningar	-39 168	-35 146	-74 227	-68 267
Avskrivning maskiner och inventarier	-15 955	-13 237	-18 167	-16 999
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar	0	0	-377	-172
Summa avskrivningar	-55 123	-48 383	-92 771	-85 438
<i>För uppgift om avskrivningstider se avsnittet Redovisningsprinciper.</i>				
Not 5 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	986 057	983 822	986 057	983 822
Preliminär slutavräkning innevarande år	-4 967	480	-4 967	480
Slutavräkningsdifferens föregående år	-14 596	-8 762	-14 596	-8 762
Summa skatteintäkter	966 494	975 540	966 494	975 540
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	203 977	194 582	203 977	194 582
Kostnadsutjämning	-3 021	-12 419	-3 021	-12 419
Regleringsbidrag/avgift	20 898	14 296	20 898	14 296
Strukturbidrag	2 286	2 280	2 286	2 280
LSS-utjämning	26 256	27 507	26 256	27 507
Kommunal fastighetsavgift	54 948	52 370	54 948	52 370
Välfärdsmedel	42 155	5 981	42 155	5 981
Summa generella statsbidrag och utjämning	347 499	284 597	347 499	284 597
Not 7 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	838	76	1 049	232
Ränteintäkter kundfordringar	79	69	79	69
Reavinst pensionsfond	268	3 923	268	3 923
Verkligt värde pensionsfond	4 621	6 586	4 621	6 586
Borgensavgift	3 049	2 990	13	16
Återbäring Kommuninvest	1 094	2 197	1 094	2 197
Övriga finansiella intäkter	80	0	80	0
Summa finansiella intäkter	10 029	15 841	7 204	13 023
Not 8 Finansiella kostnader				
Förlust avyttring pensionsfond	0	-656	0	-656
Räntekostnader lån	-3 081	-2 823	-10 171	-8 788
Ränta på pensionsskuld	-2 155	-1 736	-2 155	-1 736
Bankkostnader	-297	-301	-297	-301
Dröjsmålsränta leverantörsskuld	-8	-28	-8	-28
Summa finansiella kostnader	-5 541	-5 544	-12 631	-11 509
Not 9 Extraordinära poster				
Nedskrivning vindkraftverk	-14 968		-14 968	
Summa extraordinära poster	-14 968		-14 968	

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 10 Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkningen	28 162	9 698		
Samtliga realisationsvinster	-951	-12		
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-4 621	-6 586		
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	143			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	22 733	3 100		
Reservering av medel till RUR	-9 500	0		
Användning av medel från RUR	0	0		
Balanskravsresultat	13 233	3 100		
Not 11 Justeringar för gjorda avsättningar				
Förändring avsättning till pensioner	13 866	7 175	13 590	7 693
Förändring löneskatt på pensioner	3 364	1 741	3 364	1 741
Summa	17 230	8 916	16 954	9 434
Not 12 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Justering ingående balans, verkligt värde		4 325	0	4 325
Återföring av investeringsbidrag	-1 082	-3 272	-1 082	-3 272
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	0	5 960	3 778
Summa	-1 082	1 053	4 878	4 831
Not 13 Poster som redovisas i annan sektion				
Reavinster	-683		-683	
Reaförluster	47		47	
Summa	-636		-636	
Not 14 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar	43 341	92 474	72 465	178 116
Investering i maskiner och inventarier	27 096	37 274	28 102	49 481
Summa	70 437	129 748	100 567	227 597
Not 15 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 108	7 010	1 279	7 068
Summa	1 108	7 010	1 279	7 068
Not 16 Förändring av finansiella anläggningstillgångar				
Försäljning aktier				
Återbetalning aktieägartillskott		25 000	0	0
Summa	0	25 000	0	0

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 17 Immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärde	0	0	3 634	2 393
– varav omklassificering från maskiner och inventarier	0	0	1 279	0
Akkumulerade avskrivningar	0	0	–2 657	–1 761
Bokfört värde	0	0	977	632
Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	0	0	632	804
Investeringar	0	0	0	0
Omklassificering från maskiner och inventarier	0	0	1 279	0
Redovisat värde efter omklassificering	0	0	1 911	804
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade immateriella anläggningstillgångar	0	0	–24	0
Avskrivningar	0	0	–377	–172
Omklassificering avskrivningar	0	0	–533	0
Redovisat värde vid årets slut	0	0	977	632
Not 18 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 509 463	1 473 516	3 141 414	3 076 519
– varav omklassificering till maskiner och inventarier	0	–43 472	0	–43 472
Omklassificering till maskiner och inventarier	0	–6 921	0	–6 921
Akkumulerade avskrivningar	–620 211	–581 043	–1 129 589	–1 056 245
Akkumulerade upp- och nedskrivningar	–60 828	–45 860	–38 762	–22 937
Bokfört värde	828 425	839 692	1 973 064	1 990 414
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	839 692	826 200	1 990 414	1 938 674
Post från föregående år	0	0	0	–257
Omklassificering till maskiner och inventarier	0	–43 472	0	–43 472
Redovisat värde efter omklassificering	839 692	782 728	1 990 414	1 894 945
Investeringar	43 341	92 474	72 465	163 242
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	–473	–364	–620	–364
Nedskrivningar	–14 968	0	–14 968	0
Avskrivningar	–39 168	–35 146	–74 227	–67 409
Redovisat värde vid årets slut	828 424	839 692	1 973 064	1 990 414
Det bokförda värdet fördelar sig på:				
Verksamhetsfastigheter	644 404	587 393		
Publika fastigheter	131 311	114 233		
Fastigheter för annan verksamhet	17 569	17 569		
Pågående om- och tillbyggnad	19 709	105 065		
Exploateringsfastigheter	15 432	15 432		
Bokfört värde	828 425	839 692		
Avskrivningstider	15–50 år	15–50 år	15–60 år	15–60 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga byggnader och anläggningar.				
Genomsnittlig nyttjandeperiod	38,54	22,27	42,32	28,11

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 19 Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde				
Anskaffningsvärde	524 183	490 166	611 933	592 098
– varav omklassificering till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	43 472	0	43 472
– varav omklassificering till immateriella anläggningstillgångar	0	0	–1 279	0
Omklassificering till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	6 921	0	6 921
Akkumulerade avskrivningar	–298 840	–282 886	–369 359	–356 043
Akkumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Bokfört värde	225 343	214 201	242 574	242 976
Avskrivningstider	3–20 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	214 201	153 337	233 384	170 949
Omklassificering till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	43 472	0	43 472
Omklassificering till immateriella anläggningstillgångar	0	0	–1 279	0
Redovisat värde efter omklassificering	214 201	196 809	232 105	214 421
Investeringar	27 096	37 274	28 102	52 064
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar		–6 645	–2 814	–6 645
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0	3 347	0
Avskrivningar	–15 954	–13 237	–18 166	–16 864
Redovisat värde vid årets slut	225 343	214 201	242 574	242 976
Det bokförda värdet fördelar sig på:				
Inventarier	224 548	213 160		
Bilar och transportmedel	795	1 041		
Bokfört värde	225 343	214 201		
Avskrivningstider	3–20 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier				
Genomsnittlig nyttjandeperiod (stadsnätet ingår i inventarier)	32,86	37,03	33,69	35,11
Not 20 Aktier i dotterbolag				
Morastrand AB	63 000	63 000	0	0
Moravatten AB	10 000	10 000	0	0
Siljansutbildarna	2 872	2 872	2 872	2 872
Summa aktier i dotterbolag	75 872	75 872	2 872	2 872

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 21 Övriga aktier och andelar				
Inlandsbanan AB	300	300	300	300
Visit Dalarna	220	220	220	220
AB Dalaflyget	230	230	230	230
Region Dalarna	281	281	281	281
Kommuninvest ekonomisk förening	8 923	8 923	8 923	8 923
Grönklittsgruppen AB	9 140	9 140	9 140	9 140
Övriga aktier och andelar	24	24	574	574
Lisselby/Balder, bostadsrätt	48	48	48	48
Inera AB/SKL	43	43	43	43
Summa	19 209	19 209	19 759	19 759
Not 22 Långfristiga fordringar				
Kommuninvest förlagslån	0	4 200	0	4 200
AB Dalatrafik	0	0	0	0
Övrigt	0	0	9 718	14 574
Summa	0	4 200	9 718	18 774
Not 23 Bidrag till infrastruktur				
Genomfart Mora	31 181	19 217	31 181	19 217
Summa	31 181	19 217	31 181	19 217
Not 24 Förråd med mera				
Tomtmark för försäljning	94 986	100 989	94 986	100 989
Summa	94 986	100 989	94 986	100 989
Not 25 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	12 836	27 563	16 647	11 366
Fordringar hos staten	2 627	1 799	2 627	1 799
Avräkningskonton	-2	-53	-2	-53
Andra kortfristiga fordringar	1 178	873	3 070	14 507
Fordringar moms	10 197	12 355	10 197	14 114
Förutbetalda kostnader	22 874	20 533	25 630	24 043
Upplupna intäkter	29 966	39 584	29 966	39 584
Upplupen fastighetsavgift	52 253	49 371	52 253	49 371
Skattefordran	0	0	92	144
Summa	131 929	152 025	140 480	154 874
Not 26 Kortfristiga placeringar				
Ingående värde	173 678	159 500	173 678	159 500
Byte av redovisningsprincip, värdering verkligt värde		4 325	0	4 325
Årets transaktioner	5 670	9 853	5 670	9 853
Utgående värde	179 348	173 678	179 348	173 678
Bokförda värden				
Räntebärande fonder	27 658	16 753	27 658	16 753
Aktiefonder	12 087	10 457	12 087	10 457
Strukturerade produkter	133 851	140 605	133 851	140 605
Alternativa tillgångar	5 752	5 863	5 752	5 863
Redovisade värden vid årets slut	179 348	173 678	179 348	173 678

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Marknadsvärden				
Räntebärande fonder	27 658	16 753	27 658	16 753
Aktiefonder	12 087	10 457	12 087	10 457
Strukturerade produkter	133 851	140 605	133 851	140 605
Alternativa tillgångar	5 752	5 863	5 752	5 863
Marknadsvärde vid årets slut	179 348	173 678	179 348	173 678
Orealiserad kursvinst	4 621	6 586	4 621	6 586
Not 27 Kassa och bank				
Koncernkonto				
Mora kommun	84 861	1 194	0	0
Morastrand AB	36 671	12 140	0	0
Moravatten AB	22 245	18 622	0	0
Siljansutbildarna AB	2 984	2 984	0	0
	146 761	34 940	0	0
Övriga bankkonton				
Kassa	34	45	34	45
Plusgiro	307	-2 592	147 075	35 834
Bank	350	579	350	579
	691	-1 968	147 459	36 458
Summa kassa och bank	147 452	32 972	147 459	36 458
Not 28 Eget kapital				
Ingående eget kapital, enligt fastställd balansräkning	870 426	856 402	905 719	877 022
Byte av redovisningsprincip avseende				
värdering av finansiella instrument	0	4 325	0	4 325
anslutningsavgifter stadsnät	34 685		34 685	
gatukostnadsersättning	2 887		2 887	
Årets resultat	28 162	9 698	42 208	24 408
Utgående balans	936 160	870 426	985 499	905 755
Eget kapital	936 160	870 426	985 499	905 755
varav öronmärkt för pensioner				
2005	-12 600	-12 600	-12 600	-12 600
2006	-10 400	-10 400	-10 400	-10 400
2007	-15 700	-15 700	-15 700	-15 700
2008	-38 000	-38 000	-38 000	-38 000
2009	-19 000	-19 000	-19 000	-19 000
2010	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2011	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
2012	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
2013	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 29 Specifikation – avsatt till pensioner				
<i>Byte av pensionsadministratör medför bristande jämförbarhet mellan åren i not 30 och 33.</i>				
Särskild avtals-/ålderspension		1 573		1 573
PA-KL pensioner		2 591		2 591
Förmånsbestämd/kompletterande pension		43 370		47 315
Pensionsbehållning		1		1
Pension till efterlevande		1 155		1 155
Förtroendevalda		4 877		4 877
Brandkåren Norra Dalarna		7 180		7 180
Summa pensioner	74 613	60 747	77 808	64 692
Löneskatt	18 101	14 737	18 101	14 737
Summa avsatt till pensioner	92 714	75 484	95 909	79 429
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	0	1		
Tjänstemän	0	0		
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	75 484	66 569	78 955	69 996
Nya förpliktelser under året, varav				
Nyintjänad pension		6 909		7 427
Ränte- och basbeloppsuppräkring		1 736		1 736
Ändring av försäkringstekniska grunder				0
Pension till efterlevande		574		574
Övrig post		-6 981		-6 981
Årets utbetalningar		-2 243		-2 243
Brandkåren Norra Dalarna		7 180		7 180
Förändring av avsättning pensioner under året	13 866		13 590	
Förändring av löneskatt	3 364	1 740	3 364	1 740
Utgående avsättning	92 714	75 484	95 909	79 429
Aktualiseringsgrad	98 %	96 %	98 %	96 %
Visstidspension har inte utbetalats under 2020				
Förmånsbestämd ålderspension (FÅP)	54 493		57 688	
Efterlevandepension (EP)	1 746		1 746	
Ålderspension enligt överenskommelse (ÖK)	14 137		14 137	
Sjukpension (SP)	1 279		1 279	
Övrigt (SAPr)	2 958		2 958	
Summa pensioner	74 613		77 808	
Löneskatt	18 101		18 101	
Summa avsatt till pensioner	92 714		95 909	

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 30 Långfristiga skulder				
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Byte av redovisningsprincip avseende				
anslutningsavgifter stadsnät	5 000	39 685	49 260	79 990
gatukostnadsersättning	0	2 887		
Investeringsbidrag	24 660	24 571	24 660	27 458
Summa förutbetalda intäkter	29 660	67 143	73 920	107 448
Lån i banker och kreditinstitut	320 000	325 000	1 118 830	1 338 857
Summa lån	320 000	325 000	1 118 830	1 338 857
Summa långfristiga skulder	349 660	392 143	1 192 750	1 446 305
Förfall av lån inom 1 år	20 000	40 000	20 000	222 000
Förfall inom 1–5 år	215 000	195 000	765 000	820 000
Förfall senare än om 5 år	85 000	90 000	333 830	256 830
Summa	320 000	325 000	1 118 830	1 298 830
Genomsnittlig upplåningsränta	0,9 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
Genomsnittlig räntebindning	2,1 år	2,5 år	2,8 år	2,2 år
Genomsnittlig kapitalbindning	3,4 år	3,6 år	3,4 år	3,0 år
Not 31 Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	25 000	0	235 000	0
Leverantörsskulder	52 273	60 270	75 770	84 325
Moms och punktskatter	993	3 709	993	3 817
Källskatt	15 735	14 698	15 735	14 698
Kvarskatt	0	1 089	0	1 089
Upplupen pensionskostnad individuell del	28 510	29 001	28 510	29 001
Upplupen löneskatt individuell del	6 916	7 036	6 916	7 036
Semesterlön	39 616	35 450	39 616	35 450
Upplupna löner	11 014	10 237	12 233	11 578
Upplupna sociala avgifter	20 328	17 887	21 007	19 428
Upplupna räntor	332	316	1 066	920
Förutbetalda skatteintäkter och statsbidrag	28 317	9 516	28 317	9 516
Förutbetalda intäkter	10 736	9 060	21 744	19 977
Upplupna kostnader	34 595	44 330	42 649	53 876
Avräkningskonto arbetsgivaravgift	18 361	17 151	18 361	17 151
Morastrand AB, del i koncernkonto	36 671	12 140	0	0
Moravatten AB, del i koncernkonto	22 245	18 623	0	0
Siljansutbildarna AB, del i koncernkonto	2 984	2 984	2 984	2 984
Övrigt	585	505	1 293	1 260
Summa	355 211	294 002	552 194	312 106

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 32 Ställda panter och ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser				
<i>Byte av pensionsadministratör medför bristande jämförbarhet mellan åren i not 30 och 33.</i>				
Specifikation – pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Intjänad pensionsrätt		292 433		294 121
Särskild avtalspension		756		756
Livränta		16 173		16 173
Utgående pension till efterlevande		4 339		4 339
PA-KL och äldre utfästelser		41 671		41 671
Brandkåren Norra Dalarna		799		799
Summa pensionsförpliktelser	359 275	356 171	359 275	357 859
Löneskatt	87 160	86 407	87 160	86 407
Summa pensionsförpliktelser och löneskatt	446 435	442 578	446 435	444 265
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3			
Tjänstemän	0			
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Ingående ansvarsförbindelse	442 578	458 132	444 265	460 003
Aktualisering		0		0
Ränte- och basbeloppsuppräknig		10 673		10 673
Ändring av försäkringstekniska grunder		0		0
Övrig post		-2 158		-2 158
Årets utbetalningar		-21 831		-22 015
Bromsen		0		0
Brandkåren Norra Dalarna		799		799
Summa pensionsförpliktelser		445 615		447 302
Förändring av pensionsförpliktelser under året	3 104		1 417	
Förändring av löneskatt på pensionsförpliktelser	753	-3 037	753	-3 037
Utgående ansvarsförbindelser	446 435	442 578	446 435	444 265
Intjänad pensionsrätt 1997–12–31 (IPR97)	287 732		287 732	
Förmånsbestämd ålderspension (FÅP)	51 675		51 675	
Efterlevandepension (EP)	8 358		8 358	
Ålderspension enligt överenskommelse (ÖK)	10 671		10 671	
Övrigt (SAPr)	839		839	
Summa pensionsförpliktelser	359 275		359 275	
Löneskatt	87 160		87 160	
Summa pensionsförpliktelser och löneskatt	446 435		446 435	
Övriga ansvarsförbindelser				
Fastigo	0	0	273	272
Summa övriga ansvarsförbindelser	0	0	273	272
Summa ansvarsförbindelser	446 435	442 578	446 708	444 537

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2020	2019	2020	2019
Not 33 Borgensförbindelser				
Återstående borgensbelopp				
Borgen gentemot kommunens företag				
Morastrand AB	800 000	785 000	0	0
Moravatten AB	208 830	188 830	0	0
	1 008 830	973 830	0	0
Borgen gentemot andra				
Brandkåren Norra Dalarna	10 410	0	10 410	0
Bostadsrättsföreningar	6 846	6 923	6 846	6 923
AB Dalaflyget	467	667	467	667
Idrottsföreningar	5 402	5 582	5 402	5 582
Övriga föreningar	500	700	500	700
Daghemskooperativ	187	201	187	201
	23 812	14 073	23 812	14 073
Summa borgensförbindelser	1 032 642	987 903	23 812	14 073
Summa panter och ansvarsförbindelser	1 479 077	1 430 481	470 520	458 610
Övriga förpliktelser				
Koncernkontokredit	80 000	80 000		
<p>Som säkerhet för kommunens borgensåtagande gentemot Morastrand AB innehar kommunen pantbrev i fastigheter tillhörande bolaget à 109 859 tkr. Mora kommun har i juli 2002 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Mora kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229 801 864 kronor och totala tillgångar till 525 483 415 941 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 506 827 648 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 570 928 410 kronor.</p>				
Not 34 Leasing				
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år	12 393	12 139	13 299	13 164
Med förfall inom 1–5 år	11 455	13 656	12 236	14 468
Med förfall senare än om 5 år	0	0	1 910	2 053
Summa	23 848	25 795	27 445	29 685



Finansiella Nyckeltal

	KOMMUNEN				KONCERNEN			
	2020	2019	2018	2017	2020	2019	2018	2017
Folkmängd 31 december	20 492	20 470	20 390	20 369	20 492	20 470	20 390	20 369
Verksamhetens nettokostnad per invånare, kr	62 237	61 589	59 633	57 335	60 881	60 254	58 089	55 501
Skatteintäkter och generella statsbidrag per invånare, kr	64 122	61 560	59 609	58 923	64 122	61 560	59 609	58 923
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	97	100	100	97	95	98	97	94
Finansnetto, tkr	4 488	10 297	15 037	11 824	-5 427	1 514	-109 429	-22 491
Finansnetto i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	0,3	0,8	1,2	1,0	-0,4	0,1	-9,0	-1,9
Resultat före extraordinära poster i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	3,3	0,8	1,2	3,7	4,6	2,2	-6,5	3,9
Anläggningstillgångar per invånare, kr	57 585	57 274	54 135	49 213	111 270	112 098	105 002	98 783
Omsättningstillgångar per invånare, kr	27 021	22 455	19 984	19 375	27 439	22 765	21 104	19 998
Totala tillgångar per invånare, kr	84 606	79 729	74 119	68 587	138 709	134 863	126 107	118 781
Långfristiga skulder per invånare, kr	15 616	15 877	12 506	10 310	54 598	65 406	60 513	51 591
Skuldsättningsgrad (långfristig) i procent	24	25	21	20	43	52	51	46
Eget kapital per invånare, kr	45 684	42 522	42 001	41 331	48 092	44 248	43 012	45 921
Soliditet (eget kapital i procent av totala tillgångar)	54	53	57	60	35	33	34	39
Soliditet (inklusive pensionskund som ansvarsförbindelse)	28	26	26	25	19	17	16	18
Resultatutveckling i procent (resultat/ eget kapital)	3	1	2	5	4	3	-7	5
Kassalikviditet = likvida medel och kortfristiga placeringar/kortfristiga skulder, i procent	92	70	76	86	59	67	69	73
Betalningsberedskap i antal dagar – likvida medel	42	10	14	20	43	11	14	20
Borgensförbindelser per invånare	50 392	48 261	48 692	44 550	1 162	687	685	1 306

Stiftelseförvaltning



Förvaltade stiftelser

(tkr)			
Ändamål	Tillgångar	Avkastning	Utdelning
Utbildning			
grundskola	1 195,9	51,1	38,7
gymnasieskola	7 878,8	318,1	139,6
musik	665,9	28,0	24,8
annat	1 554,2	64,8	41,9
Kulturella	330,5	14,4	0,0
Sociala	1 239,0	47,5	0,0
Övriga	1 253,7	45,1	0,0
Summa	14 118,0	569,0	245,0

Kommunen förvaltar cirka 50 stiftelser, var och en med olika ändamålsbestämmelser.

Medlen placeras i en blandfond hos Swedbank med ett särskilt fondkononummer för varje stiftelse knutet till ett avkastningskonto hos banken. Blandfonden placerar i svenska och globala aktier samt räntebärande instrument med en fördelning som kan variera efter förvaltarens bedömning om aktuellt marknadsläge och risk. Blandfonden ger en garanterad utdelning på 5 procent per år, vilket motsvarar stiftelsernas avkastning under året.

Utdelning från stiftelserna beslutas av varje förvaltning beroende av ändamål, därav uppdelningen på utbildning, kulturella, sociala och övriga ändamål. Utdelningen 2020 grundar sig på avkastningen 2019.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och enligt stifteselagen är kommunen skyldig att lämna årsredovisning för Ragnar och Anna Olssons minnesfond, Svea och Karl Lärkas stiftelse, Ryssa elverks stipendiefond samt Marget och Stig Richardssons stiftelse.



Tillämpade redovisningsprinciper

Redovisningen upprättades i enlighet med god redovisningssed och i överensstämmelse med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Avsteg skedde dock när det gällde kravet på systemdokumentation för redovisningssystemet. Ett arbete med det påbörjades 2017 tillsammans med Orsa och Älvdalens kommuner.

I förvaltningsberättelsen lämnar Mora kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och delvis i enlighet med Rådet för kommunal redovisning (RKR) R15 Förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen utvecklas löpande enligt rekommendationen.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna tillgodogörs kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Periodisering av inkomster och utgifter sker enligt god redovisningssed.

Intäkter

Skatteintäkter

Enligt RKR:s rekommendation nr 2 redovisas innevarande års preliminära skattebetalningar, den preliminära slutavräkningen för innevarande år och den definitiva avräkningen för föregående år i bokslutet.

Redovisningen baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendationen.

Riktade statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag periodiseras till den period och år där kostnaderna som statsbidraget avser är bokförda.

Anslutningsavgifter

En ny redovisningsprincip gör att anslutningsavgifter för stadsnätet och gatukostnadsersättning från och med år 2020 redovisas löpande. De periodiseras alltså inte längre som de gjorts sedan 2009. Då ingick anslutningsavgifterna i långfristiga skulder och fördes över till resultatet med 1/20 varje år. Förändringen innebär även att tidigare intäkter för anslutningsavgifter till stadsnätet på 34,7 mkr och exploateringsavgifter på 2,9 mkr redovisades direkt mot eget kapital vid ingången av 2020.

Investeringsbidrag

Investeringsbidragen periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod och har redovisats så sedan 2013.

Övriga intäkter

Barnomsorgsavgifter intäktsförs i samband med fakturering, som sker för innevarande månad. Äldreomsorgsavgifter faktureras också månadsvis, men endast hyran avser innevarande månad. Avgiften för hemtjänst, trygghetslarm och måltider avser månaden före fakturering.

Försäljning av varor och tjänster i övrigt redovisas vid leverans till kund. Periodisering sker och inkomster intäktsförs det år som intäkterna genereras. Även intäkter som fakturerats efter redovisningsåret, men hör till det, bokförs.

Kostnader

Avskrivningar

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30 och 50 år.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

Avskrivningarna beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden. Avskrivningarna

sker linjärt, vilket innebär med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd.

Lånekostnader

Lånekostnader hanteras enligt huvudmetoden, det vill säga att de belastar resultatet för den period de uppkommer.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifter bokförs i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKR:s rekommenderade nivå.

Leasing

Kommunens samtliga avtal är operationella och består av leasing- och hyresavtal. I noterna finns upplysningar om icke uppsägningsbara avtal med en avtalstid som överstiger tre år.

Övriga kostnader

Huvudregeln är att utgifterna kostnadsförs det år förbrukningen sker. Leverantörsfakturor inkomna efter årsskiftet, men som hör till redovisningsåret, bokförs där det är möjligt på redovisningsåret. Förväntade kostnader till betydande belopp över 100 000 kronor bokas upp.

Anläggningstillgång

För att en investering ska bokföras som en anläggningstillgång ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett basbelopp och den ekonomiska livslängden vara minst tre år.

Exploateringsredovisning

Intäkter bokförs successivt i takt med att tomtförsäljning sker och matchas mot kalkylerade kostnader. När exploateringsområdet är färdigt och avslutas sker en slutlig avräkning mot faktiska kostnader. Resultatjustering för tidigare år gjordes för sålda tomter vid Ljungvägen och Lundstigen. Principerna för redovisning av exploateringsområden ses över 2021.

Finansiella tillgångar

Kommunen har pensionsfond för att möta utbetalningarna av pensioner intjänade före 1998. Den klassificeras sedan 2012 som en omsättningstillgång (tidigare som en anläggningstillgång).

Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde, istället för till anskaffningsvärde. Förändringen innebär att skillnaden mellan bokfört värde och verkligt värde vid ingången av 2019 redovisas direkt mot eget kapital.

År 2020 uppgick de orealiserade vinsterna till totalt 4,6 mkr. De redovisas som finansiell intäkt och påverkar årets resultat.

Kundfordringar

Kundfordringar upptas till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar äldre än ett halvår reserveras som osäker fordran.

Löneskatt på pensionskostnader

Löneskatten periodiseras enligt samma principer som gäller för pensioner (den så kallade blandmodellen) sedan 1999 års bokslut.

Pensionsförpliktelser

Pensionsskulden beräknas av KPA enligt RKR:s rekommendation Rips 07. Pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Pensionsförmåner från och med 1998 redovisas som en avsättning vad gäller garantipensioner, lönedelar över 7,5 basbelopp (kompletterande ålderspension), efterlevandepensioner och personer som omfattas av PA-KL (främst personer födda 1938 och tidigare). Övriga pensionsåtaganden efter 1998 behandlas som individuell del, enligt pensionsavtalen PFA 98, KAP-KL och AKAP-KL. Den individuella delen för 2020 redovisas som en kortfristig skuld och utbetalas i mars 2021.

Semester- och övertidsskuld

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid samt upplupen ersättning för timanställda beräknas och skuldförs.

Redovisningsprinciper för kommunkoncernen

I koncernredovisningen ingår de helägda bolagen Morastrand AB och Moravatten AB. Från och med 2020 konsolideras inte längre Brandkåren Norra Dalarna enligt undantagsregler i RKR R16. Talen för 2019 räknas inte om, med motiveringen att det inte ger någon bristfällig information för bedömningen mellan åren.

I enlighet med rekommendation 16 Sammanställda räkenskaper valde kommunen att inte ta med Brandkåren Norra Dalarna och Nodava AB i sin koncernredovisning, eftersom förbundets och bolagets verksamheter är av obetydlig omfattning för kommunen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att det bokförda värdet på aktier (förvärvat eget kapital) i kommunens räkenskaper elimineras mot eget kapital, varefter intjänat kapital räknas in i koncernens eget kapital. Obeskattade reserver i bolagen delas upp i uppskjuten skatteskuld 22 procent och resterande del eget kapital.

Interna mellanhavanden mellan kommun och respektive företag samt företagen emellan elimineras. Interna kostnader och intäkter samt interna skuld- och fordringsposter elimineras vid väsentliga belopp. Avskrivningarna i dotterbolagen hantearas enligt rådande praxis. Inga justeringar av kommunens redovisningsprinciper skedde, eftersom eventuella skillnader bedömdes vara oväsentliga.

Interna mellanhavanden	Mora kommun	Morastrand AB	Moravatten AB
Ägd andel, procent		100	100
Borgensavgift, tkr		2 428	608
Borgen, tkr		800 000	208 830
Försäljning, tkr	4 148	49 195	9 665
Skulder, tkr	59 131	2 689	1 178
Inköp, tkr	52 286	7 828	2 894
Fordringar, tkr	3 867	36 886	22 245

Ord- och begreppsförklaring



Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedd att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) respektive hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningskapital (bundet kapital i anläggningar med mera), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Internränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Kassaflödesanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Kortfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder hänförliga till den löpande verksamheten och som förfaller till betalning inom ett år.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet = omsättningstillgångar/kortfristiga skulder.

Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag med mera.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i procent av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd.

Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, det vill säga säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatutveckling

Årets resultat/eget kapital.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet är den del av eget kapital som används för att finansiera löpande verksamhet.

Soliditet

Andelen eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna, det vill säga graden av egenfinansierade tillgångar. Visar kommunens finansiella styrka.



Driftredovisning

Driftredovisning per styrelse/nämnd

(tkr) Styrelse/nämnder	Budgetram	Redovisat 2020			Redovisat 2019			
		Intäkter	Kostnader	Resultat	Budgetram	Intäkter	Kostnader	Resultat
Revisorer	909	0	-927	-18	909	0	-861	48
Kommunstyrelse	107 226	12 834	-117 449	2 611	100 953	10 071	-109 335	1 689
Gemensam överförmyndare	0	3 980	-3 980	0	0	4 229	-4 229	0
Valnämnd	50	0	-8	42	200	490	-571	119
Gemensam servicenämnd för IT	0	35 343	-35 343	0	0	31 987	-31 987	0
Byggnadsnämnd	12 416	13 833	-25 086	1 163	12 060	13 189	-24 513	736
Tekniknämnd	36 282	145 853	-173 770	8 365	33 654	153 146	-193 621	-6 821
Kultur- och fritidsnämnd	48 006	8 223	-55 678	551	46 230	6 468	-52 879	-181
Miljö- och hälsoskydds-nämnd	5 000	162	-5 072	90	4 782	0	-5 173	-391
Servicenämnd	8 779	59 727	-72 279	-3 773	3 255	61 070	-65 639	-1 314
För- och grundskolenämnd	383 881	53 979	-427 739	10 121	371 198	48 593	-419 042	749
Gymnasienämnd	101 699	228 664	-335 018	-4 655	95 140	229 102	-335 847	-11 605
Socialnämnd	526 572	115 393	-681 360	-39 395	518 777	113 439	-668 632	-36 416
Gemensam nämnd för social myndighetsutövning	0	17 946	-17 946	0	0	17 155	-17 155	0
Finansförvaltning verksamhet	4 794	3 025	19 454	-11 635	18 900	30 449	-44 667	4 682
Summa styrelse/nämnder	1 235 614	698 962	-1 971 109	-36 533	1 206 058	719 388	-1 974 151	-48 705
Finansförvaltning	-1 235 614	1 671 773	-371 464	64 695	-1 206 058	1 603 159	-338 698	58 403
Total driftredovisning	0	2 370 735	-2 342 573	28 162	0	2 322 547	-2 312 849	9 698

Kommunstyrelse

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Kommundirektör	-36 941	-32 925	-4 016	-28 889
KS utvecklingsmedel	-1 966	-2 900	934	-2 079
Säkerhetssamordnare	-1 161	-1 374	213	-1 282
Kanslienheten	-5 673	-6 154	481	-8 404
Politisk verksamhet	-7 069	-8 704	1 635	-7 277
Moras överförmyndare	-2 428	-2 771	343	-2 435
Utvecklingsenheten	-23 084	-25 184	2 100	-23 689
Kommunikationsenheten	-4 133	-4 832	699	-4 440
Ekonomienheten	-7 681	-8 094	413	-6 933
Upphandlingsenheten	-1 213	-1 846	633	-1 193
Personalenheten	-12 499	-11 350	-1 149	-11 605
Fackliga organisationer	-767	-1 092	325	-1 039
Summa	-104 615	-107 226	2 611	-99 265

Kommunstyrelsen redovisade ett överskott på 2,6 mkr. Det berodde främst på vakanser som inte återbesattes och lägre kostnader för aktiviteter som inte genomfördes på grund av pandemin. Kommu-

nen fick ett riktat statsstöd för att förbättra näringslivsklimatet. Det användes till en rad näringslivsbefrämjande åtgärder, projekt och aktiviteter.

För- och grundskolenämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Skolkansliet	-13 972	-21 151	7 179	-19 972
För- och grundskola	-275 671	-272 836	-2 835	-270 619
Obligatorisk särskola	-8 718	-9 920	1 202	-7 958
Elevhälsa	-14 578	-16 211	1 633	-13 404
Måltider – kostenheten	-27 727	-29 106	1 379	-26 834
Fristående enheter	-33 094	-34 657	1 563	-31 662
Summa	-373 760	-383 881	10 121	-370 449

Nämnden redovisade ett överskott på 10,1 mkr. Det berodde till stor del på sjuklöneersättningar från staten i kombination med att vikarier användes i mindre omfattning. Lägre kostnader för skolskjutsar, fortbildning och högre statsbidrag bidrog också. Grundskolan hade fortfarande svårigheter att hålla ramen för grundbemanning. Nämnden har i Förskoleplan och plan för pedagogisk omsorg beslutat om att förtäta centrala förskoleenheter. I augusti planerades för inskolningsstart på Tuvans förskola med ytterligare två avdelningar, men på grund av fuktproblem öppnades inte verksamheten. De barn som skulle ha börjat på de nya avdelningarna erbjöds plats på andra förskolor.



Socialnämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Administration centralt	-38 550	-46 207	7 657	-50 752
Särskilt boende	-154 960	-137 927	-17 033	-156 014
LSS vuxen	-82 655	-77 691	-4 964	-80 509
Hemtjänst inklusive korttidsboende	-106 725	-86 134	-20 591	-100 349
HSR (hjälpmedel etc)	-37 586	-37 474	-112	-38 721
Arbete och utveckling	-25 322	-27 170	1 848	-27 867
Integration	707	286	421	1 799
Personligt ombud och anhörigcenter	-1 498	-1 660	162	-1 519
IFO vuxen	-14 950	-15 881	931	-14 070
Ekonomiskt bistånd	-12 535	-11 504	-1 031	-10 355
IFO barn och ungdom	-41 814	-34 825	-6 989	-31 722
Socialpsykiatri	-21 627	-21 813	186	-22 198
LSS barn och ungdom	-15 267	-15 094	-173	-13 223
Öppen verksamhet	-13 185	-13 478	293	-9 693
Summa	-565 967	-526 572	-39 395	-555 193

Nämnden redovisade ett underskott på 39,4 mkr. Det berodde till största delen på ökade personalkostnader i särskilt boende, hemtjänst, personlig assistans och LSS, ökade kostnader för placeringar i individ- och familjeomsorgen (IFO), högre kostnader för kostverksamheten och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Effektiviseringsåtgärder vidtogs motsvarande 2,6 mkr, vilket inte var i nivå

med den beslutade planen. Orsakerna var främst att åtgärder senarelades och att delar av förslaget inte kunde genomföras. Nämnden fick specifika uppdrag för att få en ekonomi i balans. Arbetet fortsätter 2021. Nämnden fick ersättning till följd av covid-19 för sjuklöner och merkostnader i hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Servicenämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Förvaltningsledning	-1 756	-1 568	-188	-2 038
Bemanningscenter	-4 359	-2 969	-1 390	-1 505
Kostenheten	108	-1	109	-353
Internserviceenheten	-6 545	-4 241	-2 304	-673
Summa	-12 552	-8 779	-3 773	-4 569

Nämnden redovisade ett underskott på 3,8 mkr. Avvikelsen berodde främst på lägre interna intäkter för bemanningscenter och internservicecenter, men även på ökade kostnader för fordonsparken. I början av 2020 övergick all vikariebokning till bemanningscenter, vilket betydde att det nu även fick ansvaret

för för- och grundskolans och gymnasiet vikarieanskaffning. Sedan tidigare låg socialnämndens vikarieanskaffning under bemanningscenters ansvar. Kostenheten redovisade ett överskott. Enheten effektiviserade arbetssätt och förändrade organisationen.

Kultur- och fritidsnämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Förvaltningsledning	-2 775	-3 181	406	-2 700
Allmänkultur	-3 568	-3 890	322	-3 368
Bibliotek	-8 333	-8 355	22	-8 369
Kulturskola	-9 363	-9 476	113	-9 236
Fritid	-17 296	-16 835	-461	-16 242
Ungdomsgård	-2 706	-2 999	293	-2 867
Föreningsstöd	-3 414	-3 270	-144	-3 651
Summa	-47 455	-48 006	551	-46 411

Nämnden redovisade ett överskott på 0,5 mkr. Det bestod till främsta delen av effekter av pandemin. Lägre personalkostnader och tjänster som inte till-sattes berodde mycket på nedstängda verksamheter.

Överskott i arrangemangsbudgetar berodde på inställda evenemang och icke utbetalda arrangemangsstöd. De negativa effekterna av pandemin var lägre intäkter från simhall och idrottsanläggningar.

Teknisk nämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Väg och park	-27 750	-28 166	416	-37 523
Fastigheter	5 511	6 082	-571	-2 578
Fritidsanläggningar	3 929	3 383	546	-2 685
Föreningsverksamhet	-118	-200	82	-116
Skog och mark	776	-61	837	80
Stadsnät	9 933	4 565	5 368	2 348
Administration	-20 198	-21 885	1 687	0
Summa	-27 917	-36 282	8 365	-40 474

Nämnden redovisade ett överskott på 8,4 mkr. Avvikelsen berodde främst på ändrade redovisningsprinciper för anslutningsavgifter för stadsnätet, men även på lägre snörelaterade kostnader och kostnader för fjärrvärme, som kan förklaras av en snöfattig vinter och varm årstemperatur. De ändrade redovisningsprinciperna innebär att nämnden får hela den årliga anslutningsavgiften som en intäkt. Tidigare balanserades intäkterna och återfördes i driften i samma takt som avskrivningstiden.



Byggnadsnämnd

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Byggnadsnämnd	-431	-535	104	-495
Karta, mät, GIS	-2 703	-2 842	139	-2 396
Bygglov	-1 615	-2 538	923	-1 651
Planer	-1 479	-1 435	-44	-1 622
Administration	-3 492	-3 408	-84	-3 375
Bostadsanpassning	-1 533	-1 658	125	-1 785
Summa	-11 253	-12 416	1 163	-11 324

Nämnden redovisade ett överskott på 1,2 mkr. Det berodde framför allt på vakanser och högre bygglovsintäkter än budgeterat. Eftersom arbetet med bygglov ofta pågår i flera år och inte enbart det

år bygglovsintäkten kommer kommunen tillhanda, periodiserades bygglovsintäkter till ett belopp av 775 tkr till 2021. Antalet bygglov ökade med totalt 34 procent.

Gemensam servicenämnd för IT (Mora)

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Strategi och ledning	-3 345	-2 484	-861	-2 528
Drift	5 038	3 288	1 750	6 531
Projektkontoret	-221	0	-221	-222
Förvaltning intäkter	-1 253	-804	-449	-1 080
eDala	24	0	24	0
Summa återfört	-243	0	-243	-2 701
Summa	0	0	0	0

Nämnden redovisade ett resultat på 0 mkr. Det ursprungliga överskottet var 0,2 mkr, vilket återbetalades till Mora, Orsa och Älvdalens kommuner samt de kommunala bolagen enligt den procentuella andel abonnemangstjänster som nyttjats. Överskottet berodde främst på ökade intäkter för abonnemangstjänster, projektkontor och objektförvaltning. Nämnden hade ökade personalkostnader på grund av nya tjänster i strategi, projekt, processkartläggning, e-tjänster och drift.

Gemensam gymnasienämnd (Mora)

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Direkta	-11 160	-10 034	-1 126	-11 456
Gymnasiet	-76 655	-75 858	-797	-76 661
Gymnasiesärskola	-6 241	-6 322	81	-6 177
Grundvux	-2 482	-2 298	-184	-2 207
Gymnasial vux	-4 117	-4 378	261	-4 466
Särskild vux	-2 007	-1 941	-66	-1 889
Sfi	-2 946	-3 579	633	-2 846
Högskolecentrum	-746	-868	122	-1 043
Besparingsåtgärder	0	3 579	-3 579	0
Summa	-106 354	-101 699	-4 655	-106 745

Nämnden redovisade ett totalt underskott på 4,4 mkr, varav Moras del var 4,6 mkr. Avvikelsen berodde på högre personalkostnader, lägre interkommunala ersättningar, högre lokalkostnader och effektiviseringsåtgärder som inte genomfördes. Pandemin påverkade verksamheten mycket med omställningar mellan närundervisning och

fjärrundervisning. Ett arbete för att ge eleverna de bästa förutsättningarna att klara sina studier trots omställningarna pågick och fortsätter. En extern genomlysning av hela verksamheten gjordes i början av året och en handlingsplan togs fram för att få en ekonomi i balans. Arbetet fortsätter 2021.

Överförmyndare gemensam (Mora)

(tkr) Verksamhetsområde	Helår 2020			Helår 2019
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Intäkter	3 980	5 326	-1 346	4 229
Kostnader	-3 980	-5 326	1 346	-4 229
Summa	0	0	0	0

Vid december månads utgång visade den gemensamma överförmyndaren ett överskott på 474 tkr som krediterades de samverkande kommunerna. Redan vid halvårsskiftet sänktes de kommunernas andel av budgeten med 900 tkr. Överskottet kom sig av lägre lönekostnader än budgeterat på grund av vakanser och att köpet av det nya ärendehanteringssystemet blev framskjutet på grund av covid-19.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning (Mora)

(tkr)	Helår 2020			Helår 2019
Verksamhetsområde, andel	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Mora, 57 procent	-9 830	-10 229	399	-9 778
Orsa, 21 procent	-3 621	-3 948	327	-3 603
Älvdalen, 22 procent	-3 794	-3 769	-25	-3 774
Återfört	-701	0	-701	
Summa	-17 946	-17 946	0	-17 155

Nämnden redovisade ett resultat på 0 mkr. Verksamheten är intäktsfinansierad via samverkanskommunerna Mora, Orsa och Älvdalen.

Mora Orsa miljö- och hälsoskyddsnämnd (Orsa)

(tkr)	Helår 2020			Helår 2019
Verksamhetsområde	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-144	-234	90	-451
Livsmedel	-488	-292	-196	-416
Miljötillsyn	-1 110	-641	-469	-896
Gemensamt miljö- och hälsoskyddskontor, administration	-2 649	-3 190	541	-2 856
Kalkning	-129	-153	24	-80
Naturvård	-390	-490	100	-475
Summa	-4 910	-5 000	90	-5 174

Nämnden redovisade ett totalt överskott. Avräkningen för Moras del innebar en avvikelse mot budget på 0,1 mkr. På grund av pandemin och utökat tillsynsansvar för trängsel kunde den planerade miljötillsynen inte genomföras vid mindre verksamheter som inte betalar årlig avgift. Det innebar att intäkter uteblev, men de kompensterades i stället av staten.

Investeringsredovisning



Investeringsprojekt, inklusive bidrag

	Akkumulerat utfall	Beslutad totalutgift	Avvikelse	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Färdigställda investeringar						
Kundtjänst	573	1 000	427	573	1 000	427
Ny brandstation	78 997	85 000	6 003	5 558	0	-5 558
varav investeringsutgift	85 112			6 673		
varav investeringsbidrag	-6 115			-1 115		
Inköp mark Hemus naturvårdsområde	1 042	1 000	-42	42	0	-42
Kostnadsförda investeringar				-430	0	430
Summa	80 612	87 000	6 388	5 743	1 000	-4 743
Investeringar i genomförandefas						
Högstadium enligt utredning				0	250	250
Arenautveckling				71	7 500	7 429
Kommunala kök				743	3 000	2 257
Laddinfrastruktur				0	1 000	1 000
Genomfart statlig medfinansiering	29 216	75 000	45 784	10 000	15 900	5 900
Genomfart anläggningstillgång	1 996	21 700	19 704	1 996	6 800	4 804
Moragatan	5 274	15 000	9 726	5 274	9 000	3 726
Utbyggnad förskolan				3 519	3 000	-519
Stadsnätsutbyggnad				12 632	3 000	-9 632
Summa	36 486	111 700	75 214	34 235	49 450	15 215
Löpande investeringar						
Nya gång- och cykelvägar				943	3 000	2 057
Övriga infrastrukturinvesteringar				5 279	2 800	-2 479
Övriga fastighetsinvesteringar				4 091	4 000	-91
Lokalbehov verksamhet				3 158	3 000	-158
It-utrustning gemensam nämnd				6 715	2 280	-4 435
Inventarier investeringar nämnder				2 950	3 000	50
Upprustning centrummiljöer				319	1 000	681
Planerat underhåll fastigheter				11 095	13 000	1 905
Planerat underhåll gator och vägar				4 795	5 000	205
Summa				39 345	37 080	-2 265
Summa totalt				79 323	87 530	8 207

Årets investeringsutgifter är 8,2 mkr lägre än budgeterat. I huvudsak beror det på att planerade investeringar har försenats.

Under året har omfördelning av medel gjorts från Genomfart statlig medfinansiering till Moragatan (9 mkr), och Övriga infrastrukturinvesteringar (1 mkr) enligt beslut i kommunfullmäktige 2020-06-15.

De investeringar som färdigställts har blivit 4,7 mkr dyrare än årets budget men ryms totalt sett inom den ursprungliga kalkylen.

Investeringsredovisning per styrelse/nämnd

(tkr) Styrelse/nämnder	Redovisat 2020					2019
	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget Netto	Avvikelse Netto	Redovisat Netto
Kommunstyrelse	0	-1 018	-1 018	0	-1 018	-13
Byggnadsnämnd	0	0	0	0	0	0
Tekniknämnd	0	-59 528	-59 528	-56 350	-3 178	-118 730
Kultur- och fritidsnämnd	0	-70	-70	-70	0	0
Gemensam servicenämnd för IT	0	-6 715	-6 715	-2 280	-4 435	-8 732
För- och grundskolenämnd	0	-778	-778	-810	32	-770
Gymnasienämnd	0	-606	-606	-620	14	-709
Servicenämnd	0	-750	-750		-750	
Socialnämnd	0	-1 173	-1 173	-1 500	327	-594
Finansförvaltning	0	200	200	0	200	-200
Summa styrelse/nämnder	0	-70 438	-70 438	-61 630	-8 808	-129 748

Till
Fullmäktige i Mora kommun
organisationsnummer 212000-2213

Revisionsberättelse för år 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmanrevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse för år 2020”.

Kommunen redovisar ett positivt resultat om ca 28,2 mnkr för år 2020. Årets resultat är i paritet med det budgeterade resultatet vilket till stor del hänförs till ökade statsbidrag som täcker upp nämndernas underskott. Nämnderna redovisar en negativ avvikelse mot budget för året om -36,5 mnkr vilket revisorerna ser allvarligt på.

Revisorerna vill återigen framhålla vikten av att kommunen arbetar långsiktigt med att anpassa verksamheten till de ramar som fullmäktige beslutat att tillföra den. Budgetdisciplin i nämndernas verksamheter är väsentligt för att kommunen ska klara en ekonomi i balans i den ansträngda ekonomiska situation som kommunen kommer att uppleva den närmaste framtiden.

Kommunstyrelsen har, med sin samordningsroll och uppsiktsplikt, en central roll gällande ledning, styrning, uppföljning och kontroll av kommunens samlade verksamhet och ekonomi. Det är därför viktigt att styrelsen säkerställer att tydliga beslut fattas med anledning av underskotten för att få en ekonomi i balans.

Vi bedömer att socialnämnden till stor del har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt men inte ekonomiskt tillfredsställande sätt. Socialnämnden redovisar ett underskott om -39,4 mnkr. Revisorerna ser mycket allvarligt på den

ekonomiska utvecklingen och vill med anledning av de betydande underskotten rikta kritik gentemot socialnämnden.

Det är av yttersta vikt att socialnämnden fortsätter åtgärdsarbetet för att kunna bedriva verksamheten inom de av fullmäktige tilldelade ramarna. Nämnden bör säkerställa att de åtgärder vidtas som ger effekt på såväl kort som lång sikt samt att åtgärderna kompletteras med analyser av dess konsekvenser på verksamheten.

Vi bedömer att gymnasienämnden respektive servicenämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande men i huvudsak ändamålsenligt sätt. Nämnderna redovisar underskott för året om -3,8 mnkr respektive -4,6 mnkr.

Vi bedömer att styrelsen och övriga nämnder i Mora kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer, med bakgrund i nämndens redovisade underskott, att socialnämndens interna kontroll inte helt har varit tillräcklig. Vi ser det som väsentligt att nämnden säkerställer ett systematiskt arbete och att åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer, utifrån genomförda granskningar, att styrelsens och övriga nämnders interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker, trots ovan riktad kritik, att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för gemensam nämnd social myndighetsutövning, gemensam gymnasienämnd, gemensam servicenämnd IS/IT, gemensam servicenämnd lön, gemensam miljönämnd, nämnd för kostsamverkan, hjälpmedelsnämnden och språktolknämnden samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2020.

Mora kommun 2021-04-19

Inge Tomth

Mats Leijon

Susanne Halén

Torbjörn Roos

Helen Ekstam



**MORA
KOMMUN**

Fredsgatan 16, 792 80 MORA
Tel: 0250-260 00
E-post: mora.kommun@mora.se
www.morakommun.se